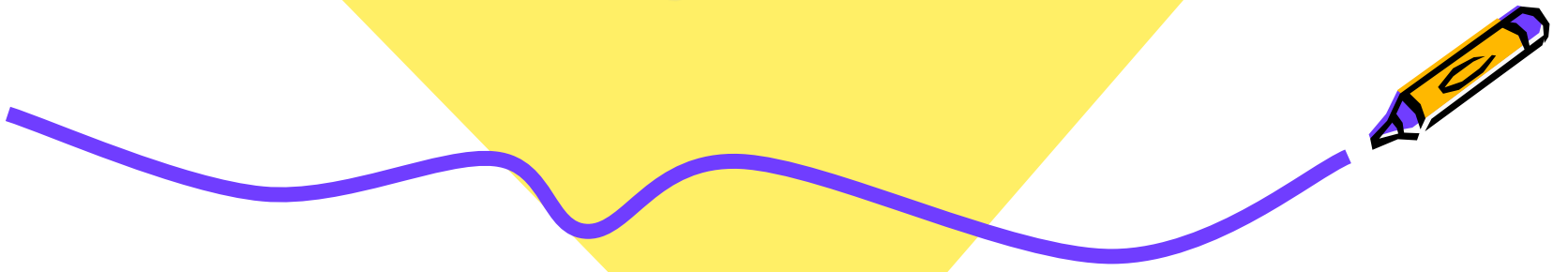

مباني جامعہ اطلاعاتي

احمد باقری

هدف

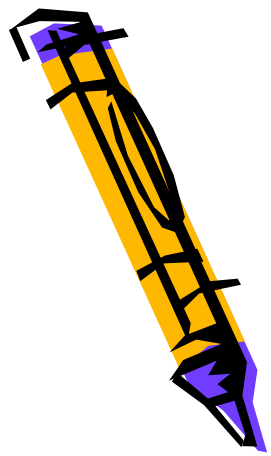

آشنایی با کلیات و مبانی جامعه مبتنی بر اطلاعات ، و ارتباط آن با سایر حوزه های علمی به طوری که بتوان شرایط جدید اجتماعی و اثرات فناوری های ارتباطی بر جامعه را درک و تجزیه و تحلیل کرد.

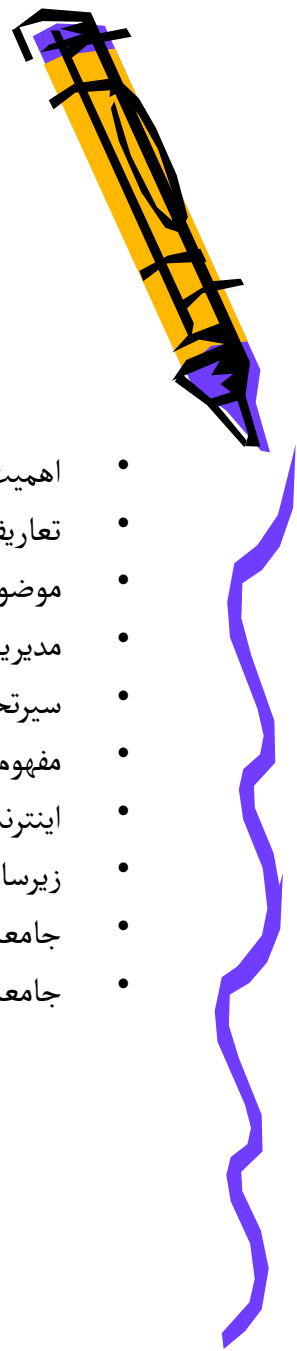

منابع:

- جامعه شناسی جامعه اطلاعاتی (منوچهر محسنی)- منبع اصلی
- اطلاعات و ارتباطات (آذرننگ)
- جامعه اطلاعاتی (فیدر)
- جامعه اطلاعاتی (ماتلار)
- مطالب مدرس

سرفصل ها

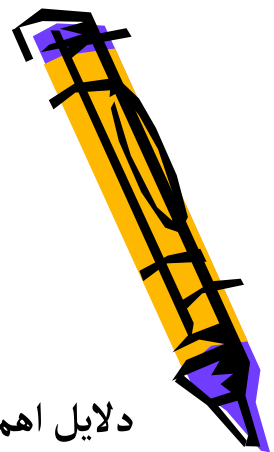
- اهمیت موضوع جامعه اطلاعاتی
- تعاریف و مفاهیم جامعه اطلاعاتی
- موضوع و قلمرو جامعه اطلاعاتی
- مدیریت اطلاعات در جامعه و جامعه اطلاعاتی
- سیر تحول فناوری های ارتباطی و اطلاعاتی
- مفهوم اطلاعات و نظریه ریاضی اطلاع
- اینترنت ، موبایل ، نانوفناوری ها و جامعه اطلاعاتی
- زیرساختهای مخابراتی و جامعه اطلاعاتی
- جامعه اطلاعاتی: اثرات فناوری های نوین ارتباطی_اطلاعاتی بر امور اجتماعی ، فرهنگی ، آموزشی ، اقتصادی ، سیاست و امور بین المللی
- جامعه اطلاعاتی و فرآیند جهانی سازی

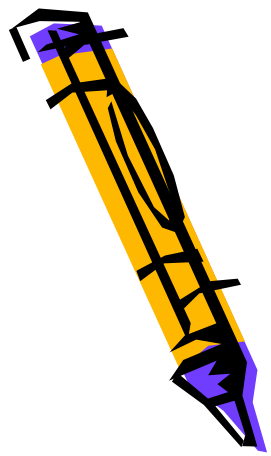
مقدمه

دلایل اهمیت موضوع جامعه اطلاعاتی

- اهمیت بلامنازع اطلاعات در برقراری و کیفیت روابط و پیشرفت های اجتماعی
- نیاز به شناخت و تفسیر تحولات محیط طبیعی ، اجتماعی و بین المللی برای واکنش مناسب فردی ، اجتماعی
- کاربرد وسیع این مفهوم توسط مراکز علمی و سیاسی_تجاری
- برقراری شبکه ارتباطی_ اطلاعاتی و تأثیر پذیری همه جهانیان
- قابلیت های توسعه بخشی وسایل ارتباط جمعی
- برنامه های وسیع کشورهای پیشرفته و سازمانهای بین المللی درگسترش کاربرد واژه و مسائل مربوط به آن
- جهانی سازی و لزوم رویارویی عقلانی با آن
- رقابتی بودن فعالیتهای سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی در دنیای امروز

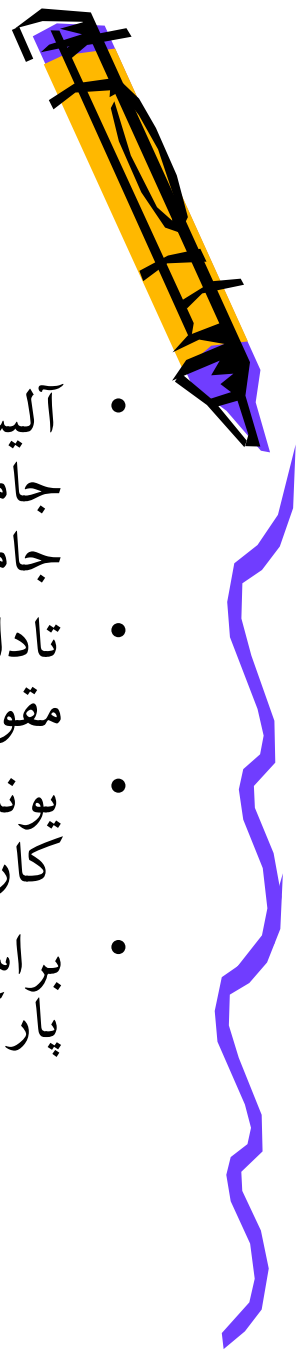

تعاريف و مفاهيم جامعه اطلاعاتى

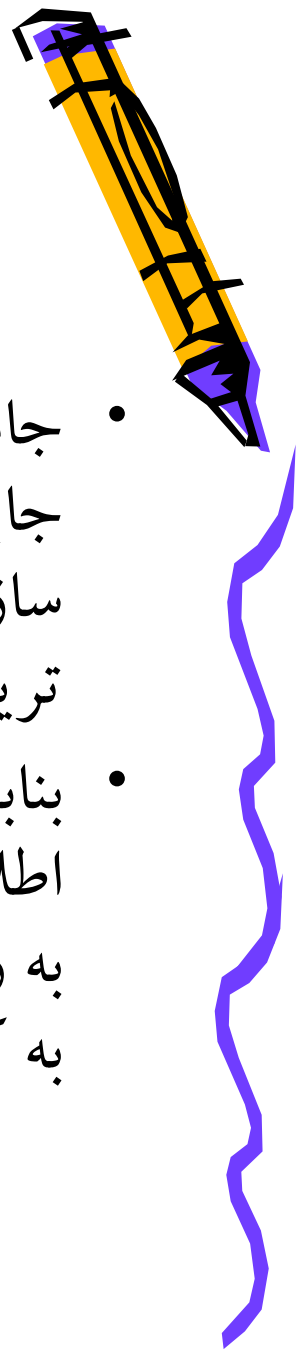
ریشه های مفهوم

- آلیستیر داف در کتاب خود که در سال ۱۹۹۹ تحت عنوان مطالعات جامعه اطلاعاتی نوشته از فریتز مکلاپ به عنوان کسی که نطفه مباحث جامعه اطلاعاتی را بسته است، یاد می کند.
- تادا اومه سائو و فریتز مکلاپ در دهه ۶۰ زمینه های طرح آن را فراهم و مقوله های مرتبط با این جامعه را سرزبانها انداخته اند
- یونه جی ماسودا در سال ۱۹۶۸ این اصطلاح را با ذکر واژه انگلیسی اش به کار برده است (ماسودا ۱۹۷۰)
- بر اساس نظر کاوکل، در سال ۱۹۷۵ در کنفرانس OECD و در مقاله ادوین پارکر و مارک پورات از این اصطلاح یاد شده است.

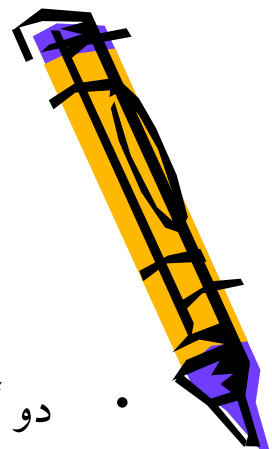

تعریف جامعه اطلاعات

- جامعه ای که در آن فرآوری؛ گردآوری، دسته بندی، جابه جایی، بازیابی، پردازش، غنی سازی، پالایش، پخش، یکپارچه سازی و به کارگیری سیستماتیک اطلاعات اصلی ترین و مهم ترین فعالیت فرهنگی، سیاسی، اقتصادی را تشکیل می دهد.
- بنابراین، جامعه اطلاعات یعنی جامعه ای لبریز از داده ها، اطلاعات و چیرگی رویه ها و شیوه های فرآوری، بازفرآوری و به روز رسانیدن داده ها، اطلاعات، دانستنی ها، دانایی ها، دانش و به کارگیری آن یعنی خردورزی!

موافقان و مخالفان ایدهٔ جامعه اطلاعاتی

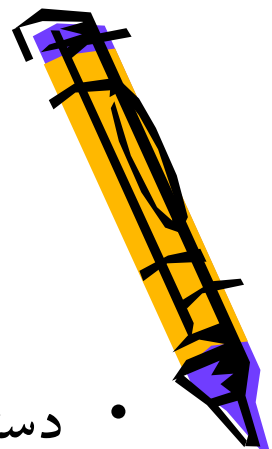

- دو گروه موافق و مخالف عقیده ی ظهور جامعه اطلاعاتی اند:
- کسانی که با رویکردی خوشبینانه جامعه ی اطلاعاتی را به عنوان یک الگوی آرمانی و متمایز نسبت به جوامع پیشین تأیید می کنند: دانیل بل، ژان بودریار، مارک پوستر، پل ویریلیو، میشل پیور، شارل سیبل و مانوئل کستلز که طیف وسیعی از رهیافتهای راست و چپ را دربر می گیرد.
- دوم مخالفان: هربرت شیلر، میشل آگلی یتا، دیوید هاروی، آنتونی گیدنز، یورگن هابرماس و نیکلاس گارنهام. این گروه با رویکردی انتقادی برپایداری و ثبات مناسبات حاکم بر جامعه ی سرمایه داری تأکید دارند ولی روندهای اطلاعاتی و ارتباطی را دگرگون شده می دانند.
- هر دو گروه نقش و اهمیت کلیدی اطلاعات و تکنولوژی های جدید ارتباطی را در جوامع امروزی یعنی جوامع اطلاعاتی تصدیق می کنند. همه ی این صاحب نظران می پذیرند که اطلاعات بسیار بیشتری نسبت به گذشته در قلمروهای گوناگون اجتماعی جریان یافته و رایانه ها را به شریانهای اطلاعاتی پیکره ی جامعه ی اطلاعاتی تبدیل کرده است.

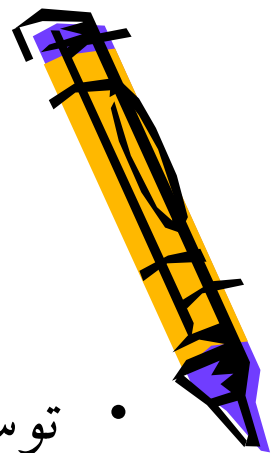
موافقان و خوشبینان

دسته ی اول کسانی هستند که فرصتهای جامعه ی اطلاعاتی را محور تحلیل خود قرار داده اند و دسته ی دوم به تهدیدهایی که از سوی این جامعه متوجه مردم است، متوسل می شوند، فرصتهای مورد ادعای طرفداران خوشبین در حوزه ی تکنولوژی، فرهنگ، شغل، مکان جغرافیایی و اقتصاد بدون اشاره به تفاوتها و تمایزات طبقاتی، سیاسی، فرهنگی و... عبارتند از: توسعه ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، افزایش رفاه اجتماعی، رشد مشاغل اطلاعاتی - مدیریتی پرسود، عاقلانه تر شدن و نظریه مند شدن تصمیمات فردی و اجتماعی با بهره گیری از دانش نظری، رشد آگاهی اجتماعی، افزایش امکان دسترسی عمومی به اطلاعات...

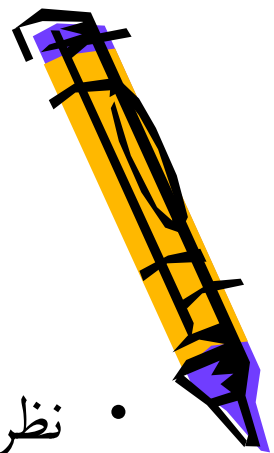

خوشبینان

• توسعه امکانات ارتباطی، افزایش بردباری مذهبی، سیاسی و فرهنگی، نیرومند شدن نهادهای مدنی، شکسته شدن بستگی های سنتی ناکارآمد، تغییر ماهیت کار و انعطاف پذیر شدن تخصص های حرفه ای، تغییر روندها و ماهیت فعالیت های آکادمیک، افزایش امکانات و قابلیت های تجاری - اقتصادی رقابت آمیز، مشتری مدار شدن تولیدات صنعتی و خدماتی، رشد خدمات، افزایش امکان تهاتر و داد و ستد فرهنگی بدون محدودیتهای زمانی - مکانی و مرزهای جغرافیایی، افزایش بهره وری و کارایی در تولید صنعتی و خدماتی، حذف تبعیض های جنسی و طبقاتی و پایان تاریخ منازعات طبقاتی و تبدیل آن به همکاری و مفاهمه و...

مخالفان و شکاکان

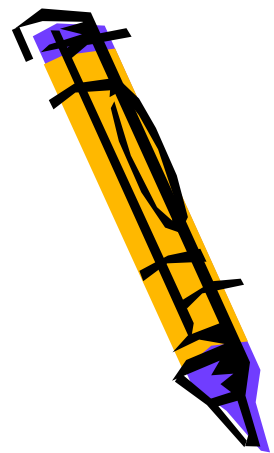
• نظریه پردازان بدبین و شکاک جامعه‌ی اطلاعاتی، این تهدیدها را متوجه‌ی اهالی آن می‌دانند (با تمایز میان عامه مردم، طبقات مسلط و نهادهای همگانی): ثابت دانستن فرض‌های مؤید این جامعه بدون آزمون آنها در برابر شواهد تجربی و رواج ساده‌انگاری‌های روشنفکرانه و گمراه‌کننده، تفاوت قائل نشدن میان اطلاعات کم‌اهمیت، بی‌مصرف و استراتژیک، عدم توجه به کیفیت اطلاعات در تئوریهای ریاضی از اطلاعات، عدم توجه به عمیق‌تر شدن شکاف اطلاعاتی فقرا و اغنیا و به تبع آن شکاف طبقاتی، استیلای نظام سرمایه‌داری جهانی بر سایر کشورها و از میان رفتن نظام‌های مستقل سیاسی و فرهنگی...

نظریه پردازان جامعه اطلاعاتی

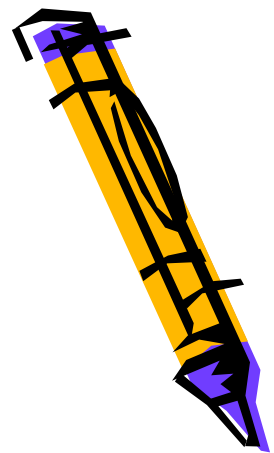
موافقان

- ❖ جامعه فراصنعتی: دانیل بل ۱
- ❖ میشل پیور و شارل سیبل، لری هرش هورن: تخصصی سازی
flexible specialization انعطاف پذیر
- ❖ مانوئل کستلز، شکل اطلاعاتی توسعه
- ❖ بودریار، ژان فرانسوا لیوتار و مارک پاستر فرانوگرایی (پست مدرنیسم)

مخالفان

- شیلر، نئومارکسیسم (اقتصاد سیاسی)
- هابرماس، گستره همگانی
- گیدنز، نوگرایی انعکاس پذیر
- میشل آگلی یتا، آلن لپی **regulation theory**
- نظریه سامان بخشی (مخالف ظهور جامعه اطلاعاتی)
- دیوید هاروی: انباشت انعطاف پذیر (**flexible accumulation**)

مبانی جامعه اطلاعاتی

• ۵ تعریف از جامعه اطلاعاتی وجود دارد:

• ۱- فناورانه (technologic)

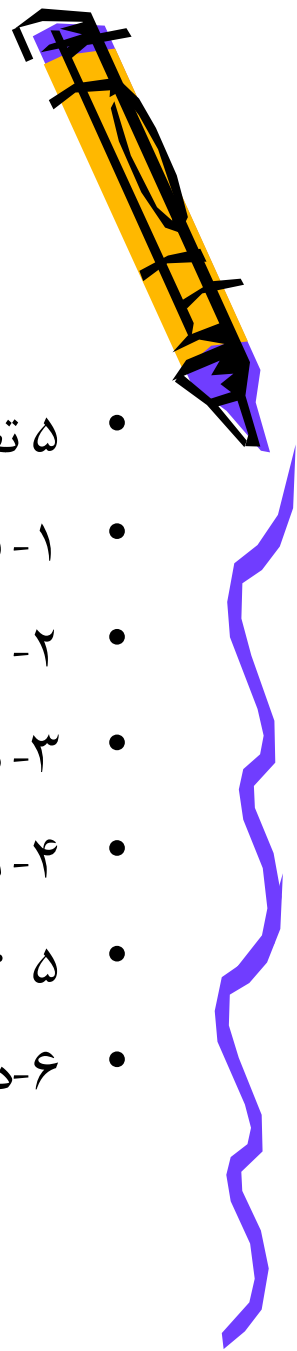
• ۲- اقتصادی (economic)

• ۳- شغلی (occupational)

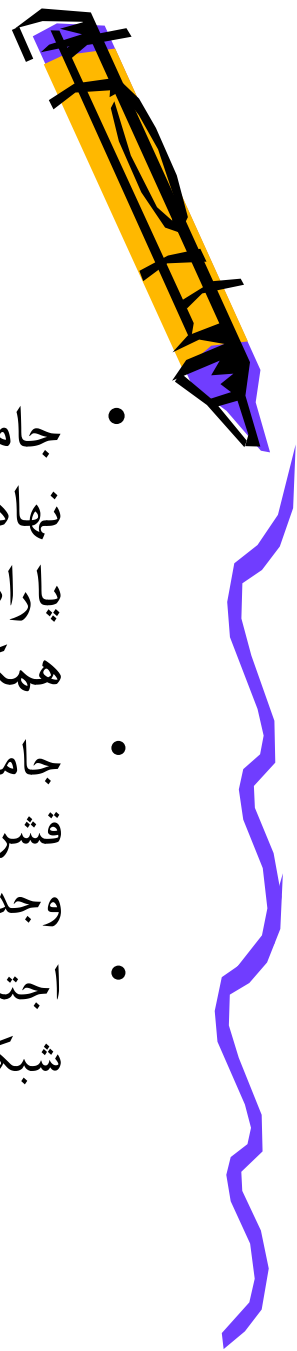
• ۴- مکانی (spatial)

• ۵ - فرهنگی (cultural) فلسفی (philosophical)

• ۶- دانایی نظری / اطلاعات (اخیراً طی مقاله ای از سوی وبستر اظهار شده است)

جامعه چیست ؟

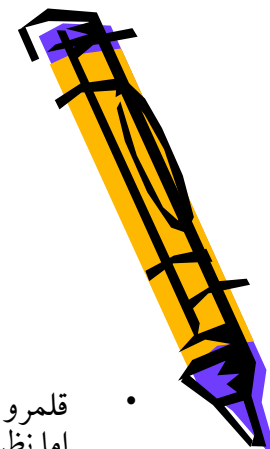
- جامعه متشکل از مجموعه ای از نظام های دارای مناسبات پیچیده ، مشخص و نهادینه شده و سازمانی است که در درون آنها افراد و گروه های انسانی براساس پارادایم ها ، جهان بینی و دستاوردهای تاریخی و اهداف و شیوه های معین به همکنشی با یکدیگر می پردازند.

- جامعه از ساختارهای اجتماعی با کارکردهای ویژه و عناصر نهادی- سازمانی ، طبقه ها ، قشرها ، پایگاه های اجتماعی (همراه با نقش ها مبتنی بر ارزش ها و هنجارها که به رفتارها و وجدان های اجتماعی و عادات خاص افراد می انجامد) تشکیل می شود.

- اجتماعی از افراد که برای تحقق اهداف معین با موقعیت ها و نقش های تعیین شده در شبکه اجتماعی دارای سلسله مراتب فعالیت دارند.

جامعه (اطلاعات) (۱) و قلمروهای آن

• قلمرو جامعه اطلاعات را می توان سیاست، اقتصاد، فرهنگ [و فلسفه] و اجتماع، یعنی قلمروهای اصلی یک جامعه مفروض دانست. اما نظریه پردازان ۶ قلمرو اقتصاد، مکان، شغل، فرهنگ، اطلاعات/دانشی و فناوری را برای شرح نظریه خود در نظر گرفته اند.

• قلمرو اصلی نظریه پردازان در باره جامعه اطلاعات، اقتصاد است که شغل و فناوری را نیز را در بر می گیرد، چرا که فعالیت های اقتصادی از طریق فعالیت های مشاغل گوناگون محقق می شود و ابزار و تکنیک و فناوری وسیله فعالیت و کار اقتصادی اند.

• فرهنگ و فلسفه نیز قلمرو دیگری است که ارتباطات و چگونگی فرآوردی اطلاعات هم بر آن تأثیر می گذارد و از آن تأثیر می گیرد. به عبارت دیگر ارتباط و اطلاعات با فرهنگ همبستگی ای تنگاتنگ دارند: آیین ها، آداب و رسوم، زبان، مذهب، ارزش ها و هنرها و هنرها و ...

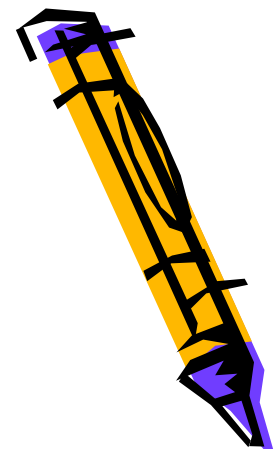
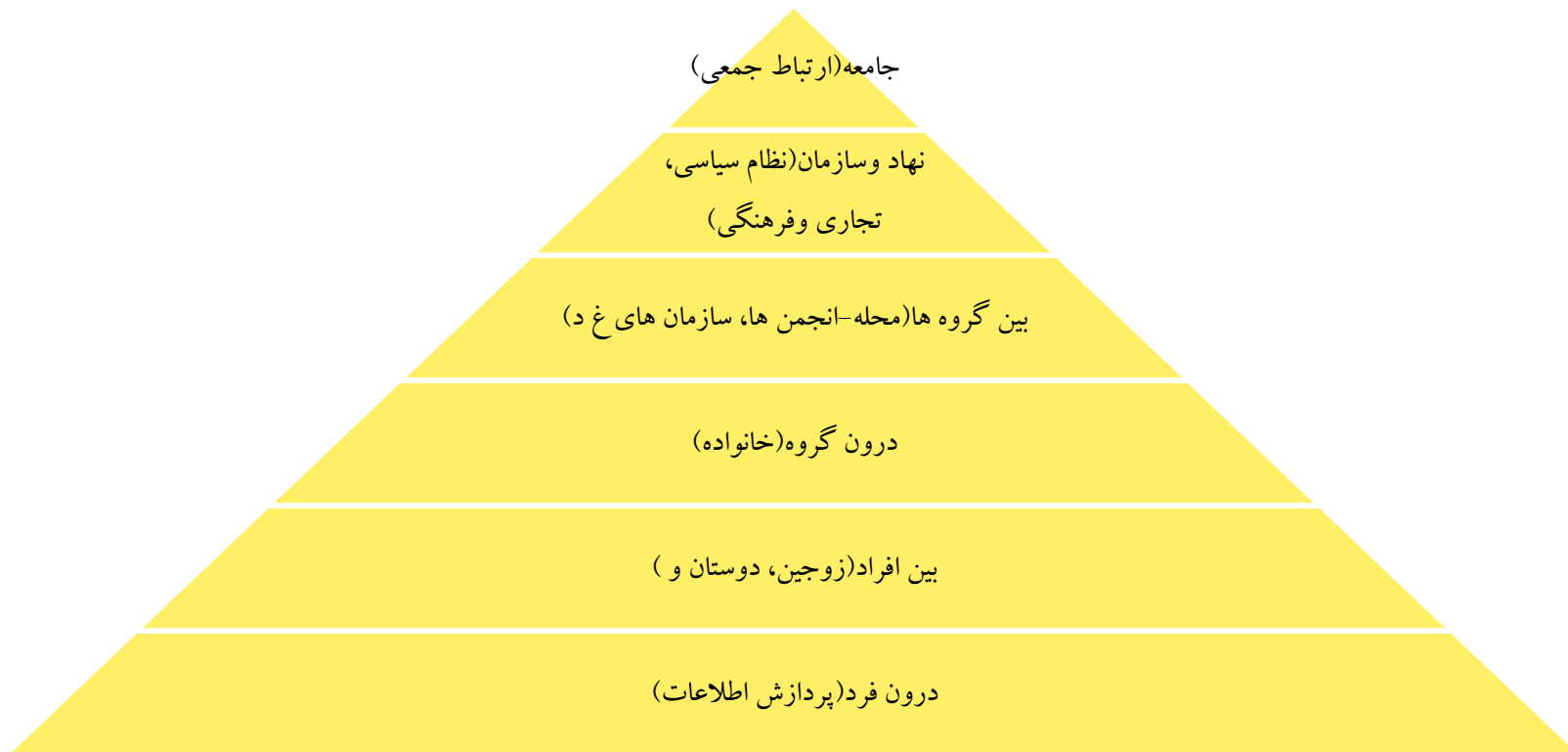
• قلمرو سیاست نیز با ارتباطات و اطلاعات و فناوری های مربوط به آن ها ارتباط و همبستگی بسیار دارد. نظام های سیاسی بر اساس ساختار، کار کردها، سیاست ها و راهبردها و جهت گیری ها و تأثیرهایی که از سایر قلمروها می گیرند با کیفیت و سازمان ویژه ای از ارتباطات و اطلاعات سر و کار دارند. احزاب، دموکراسی، تقسیم قدرت، اقتدار، انتخابات و پارلمان

• در عرصه اجتماعی ساختار خانواده، روابط زن و مرد و سازمان معیشتی آنان، نظام آموزشی و نحوه تعامل و همکنشی افراد، گروه ها با خود و نهادها و سازمان های اجتماعی و الگوهای نوین گذران اوقات فراغت، جنبش های اجتماعی و شکل گیری شبکه های اجتماعی تحت تأثیر وسایل ارتباطی و شیوه های فرآوردی اطلاعات قرار دارد.

(۱) در این درس جامعه اطلاعات مبتنی بر شواهد تجربی، همان جامعه باز و جامعه ای است که فرآیندهای مدرنیته را پشت سر گذاشته است. در این جامعه فرآوردی و مصرف اطلاعات به عنوان یک فرآیند و فعالیت اصلی و در همه قلمروهای اجتماعی به صورت نسبتاً آزاد صورت می گیرد.

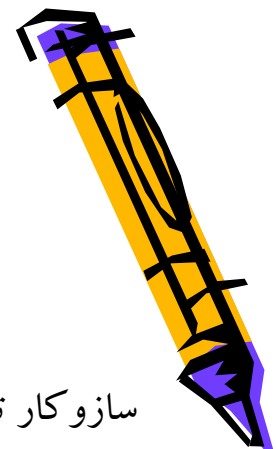
جامعه و سطوح ارتباط جمعی

درون فردی

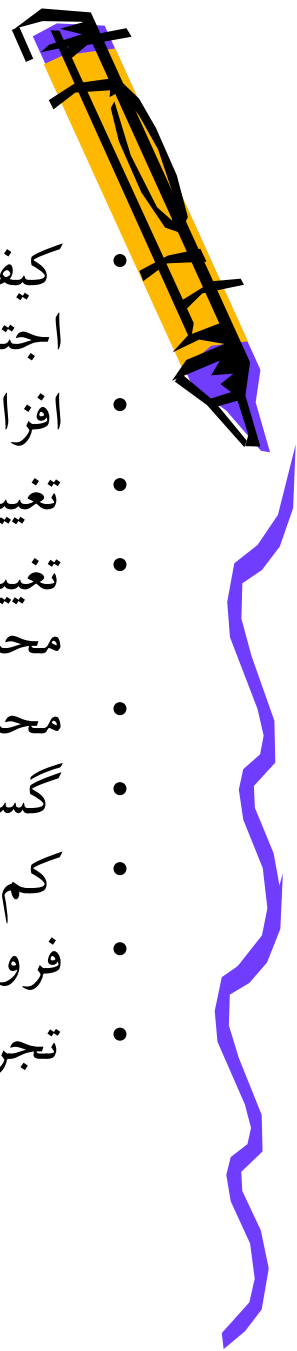
سازوکار تأثیر:

- به رسمیت شناسی، شریک سازی و درونی سازی (همذات پنداری، درون فکنی و فرافکنی و...)
- یادگیری، الگوبرداری، تقلید، تلقین و ... تغییر (اورت هیگن (اهمیت دوران کودکی و موروئی نبودن شغل و جایگاه اجتماعی)، دیوید مک لرن "نیاز به موفقیت")
- بینش، گرایش، ایدئولوژی، جهان بینی، پارادایم (عقاید، روش ها و ارزش ها)
- رفتار و عادات (تعصب، تساهل، گشودگی فکری و جزم اندیشی و تحول در نظام زیبایی شناسی)
- چشم اندازها، انتظارات اجتماعی، توقعات (فردگرایی و توده وارسازی)
- گسترش دامنه و شبکه ارتباطی فردی و اجتماعی
- اطلاعات و معلومات عمومی و تخصصی
- سواد رسانه ای
- مجموعه فکری (نظریه تصمیم و نظریه عمومی سیستم ها)
- تغییر نیازها: گسترش نظام نیازها، نیاز به موفقیت، خودآگاهی، همدلی و... (ای بسا دو ترک چون بیگانگان ای بسا هندو و ترک همزبان-پس زبان همدلی خود دیگر است. همدلی از همزبانی بهتر است)

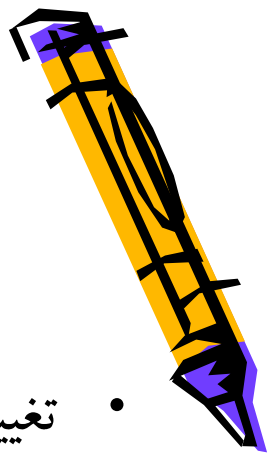
بین افراد (دوستان و زوجین)

- کیفیت روابط زن و مرد: تغییر الگوهای گرایش و رفتار فرهنگی، سیاسی و اجتماعی - اقتصادی این روابط
- افزایش برابری زن و مرد،
- تغییر الگوی رابطه زن و شوهر و زن و مرد
- تغییر الگوی رابطه دوستانه (تحول در روابط دوستانه و توسعه آن در قبال محدود شدن روابط خانوادگی
- محدود شدن حوزه های محرمانه میان افراد
- گسترش حوزه انتخاب برای رابطه دوستی
- کم رنگ شدن خط فاصل های جنسیتی
- فروریختن دیوارهای ایدئولوژیک، قومی و نژادی در روابط میان فردی
- تجربه های جدید و چند فرهنگی در روابط میان فردی

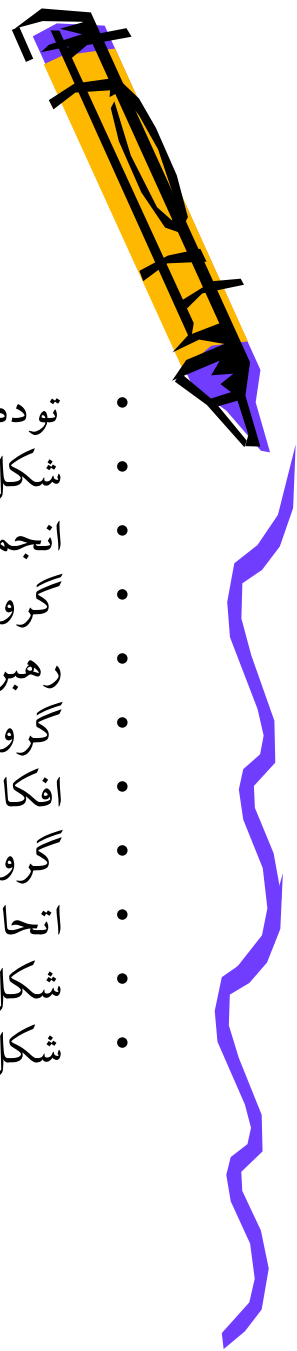
خانواده

- تغییر الگوی تشکیل خانواده (سن ازدواج، الگوی کار و درآمد)
- تغییر الگوی رابطه برابری جویانه
- تغییر نقش ها (برانیسلاو مالینوسکی - جزایر تروبریاند)
- اهمیت نقش فرزندان
- تغییر الگوی ازدواج های جنسیتی
- افزایش اهمیت نقش زنان در فعالیت های خارج از خانه
- ازدواج های غیررسمی و زندگی مشترک بدون ثبت قانونی
- ازدواج های موقتی
- نقش تعیین کننده آموزش های رسمی در تحولات خانواده

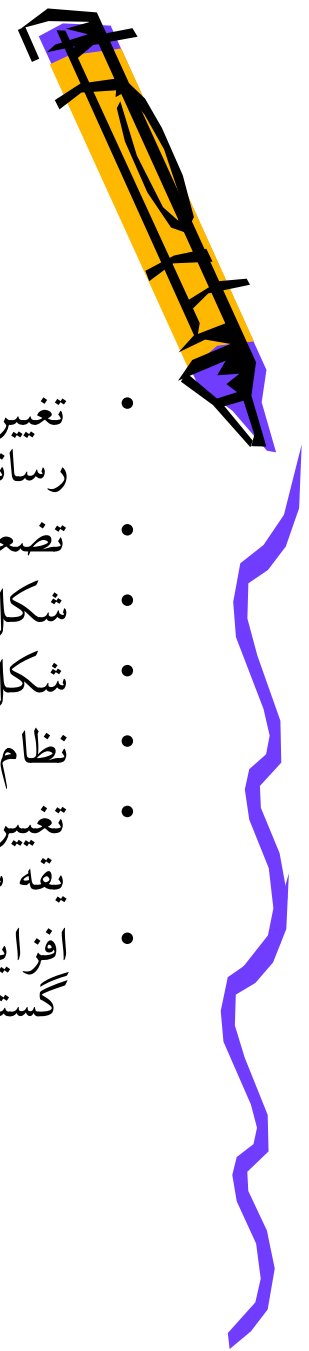

بین گروه ها

- توده، انبوه خلق، گروه، جماعت، همگان، حرفه ای ها، روشنفکران و نخبگان
- شکل گیری پابلیک ها یا همگان ها و نقش آنها در تحول اجتماعی
- انجمن های سیاسی، فرهنگی،
- گروه های ورزشی، هنری و مذهبی، مسلکی
- رهبران فکری
- گروه های رسمی، زیر زمینی، گانگستریسم
- افکار عمومی
- گروه های صنفی
- اتحادیه های صنفی، اقتصادی، سیاسی،
- شکل گیری احزاب
- شکل گیری دولت - ملت

نهاد و سازمان

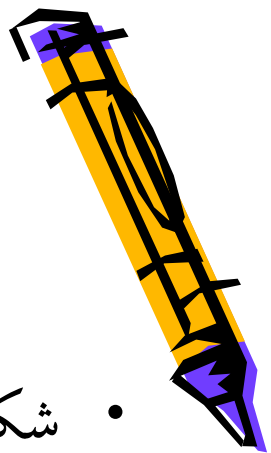

- تغییر نهادی؛ تکثیر نهادها، تکثیر نهادها، آشکار سازی نهادی و شکل گیری نهاد نیرومند رسانه ای
- تضعیف نهادهای سنتی؛ تفکیک قوا و ظهور دموکراسی
- شکل گیری دولت- ملت با محوریت سیستم های اطلاعاتی و تصمیم گیری
- شکل گیری پارلمان به عنوان تبلور آشکار سازی نهادی
- نظام حقوقی مکتوب و شهروندی
- تغییر طبقات و تحول در طبقه بندی و قشر بندی اجتماعی - شکل گیری طبقه متوسط یا یقه سفیدها (دیوید رایزمن)
- افزایش نقش افکار عمومی و مردم در دگرگونی های نهادی (زنجیره مفهومی دموکراسی: گستره همگانی، افکار عمومی، گفتمان همگانی - رسانه ای و سیاست همگانی)

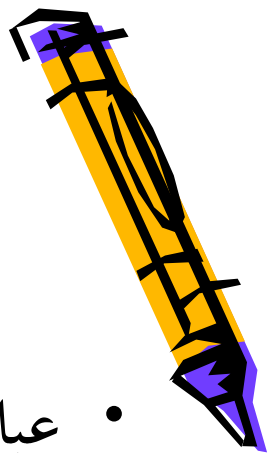
نهاد و سازمان

- شکل گیری نظام پاسخگویی (سخنگویان در دولت و وزارتخانه ها)
- همه جا حاضری و پاسخگویی سیاستمداران
- شکل گیری روابط عمومی ها، سامانه های تبلیغی و پروپاگاندا، تبلیغات بازرگانی و فعالیت های ارتباطی گسترده آنها
- شکل گیری سازمان های جدید سیاسی، اقتصادی و فرهنگی
- وزارت خانه ها، سازمان های مستقل و وابسته
- سازوکارهای انتخابات
- اقتصاد شرکتی، شرکت های چند ملیتی و...

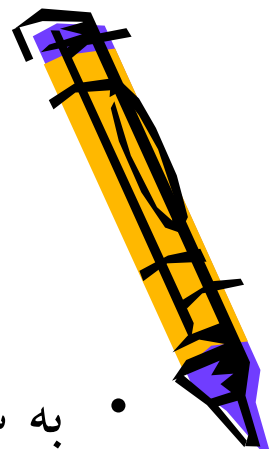
نهاد

• عبارت است از نیروها و ساختارهایی اجتماعی که مجموعه نظام مندی از ایده ها، ارزش ها، عقاید، باورها و ضوابط و قواعد اجتماعی نوشته (و نانوشته ای) که جهت گیری، کیفیت و شکل گرایش و رفتار سیستمیک یک قوم و ملت را تعیین میکند، خلق می کنند. نهاد پایه گذار معانی و محتوی بنیان های فکری و گرایش و رفتار افراد در یک جامعه و جماعت مفروض است که ساختار و کارکردهای یک سازمان اجتماعی و فرآیندها و رویه های همکنشی های میان افراد را مشخص می سازد.

سازمان

• به ساختاری اجتماعی اطلاق می شود که در آن انسانها با اهداف ویژه، کارکردهای معینی دارند و براساس ضوابط و قواعد تعیین شده از سوی نهادهای اجتماعی دست به کنش و واکنش می زنند و نحوه همکنشی افراد در درون آن، تحت کنترل نهادی و اجتماعی قرار دارد. سازمان های اجتماعی را باید پیشرفته ترین سیستم های اجتماعی دانست که کارکردهایی مبتنی بر فرآیندهای پیچیده دارند. این سازمان ها را باید مدیریتی مدرن با سازوکارهای ارتباطی و اطلاعاتی مدرن و نو اداره کند. به نظر صاحب نظران اداره این سازمان ها تنها با استفاده از وسایل ارتباط جمعی و روندهای خردمندانه مبتنی بر تحقیق و فرآوری اطلاعات شدنی است.

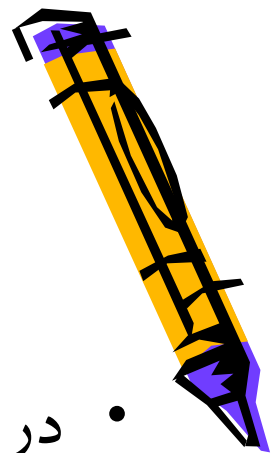

جامعه باز و اجتماع بسته

- به منظور تجزیه و تحلیل تحولات و تشخیص یکسانی ها و گوناگونی های آشکار و تعیین کننده در نظام های اجتماعی به ویژه به منظور شناسایی کیفیت و نحوه شکل گیری سامانه های فرآوری اطلاعات و تبدیل آن ها به دانش می توان نظام های اجتماعی را از نظر شیوه تولید اطلاعات به اجتماعات باز و بسته تقسیم کرد.
- نظام های بسته که از آن به عنوان جماعت، روستا، اجتماع معنوی، و... نیز یاد می کنند، دچار رکود شده و تحولی بطئی و کند را پشت سر می گذارند. بنابراین سامانه های فرآوری اطلاعات آن ها نیز دچار ضعف و کاستی های بسیار است.

فرآوری اطلاعات در جامعه باز

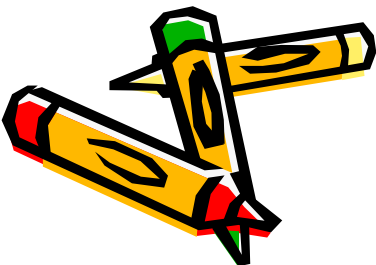
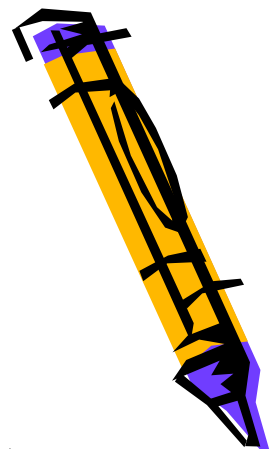

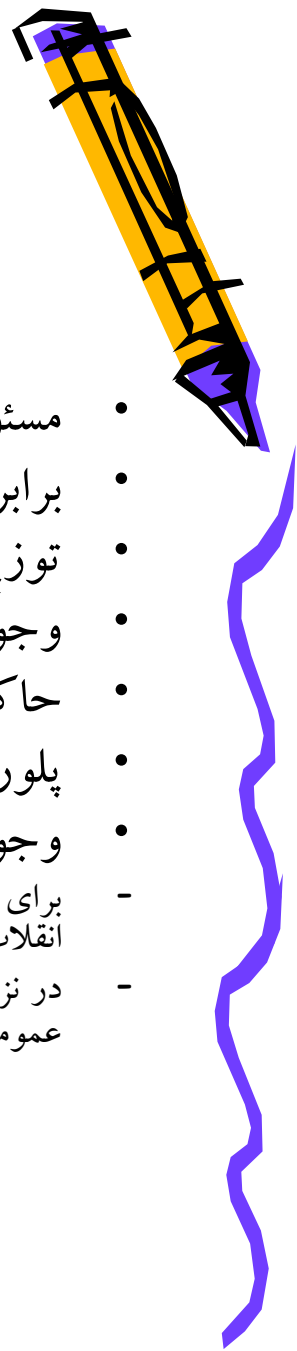
- در جامعه باز امکان ظهور اشکال و روشهای نوین تولید و تکثیر و نشر اطلاعات و شکل گیری جامعه اطلاعاتی وجود دارد. دولت - ملت سمت نمایندگی آراء مردم را دارد و بر لیبرالیسم سیاسی استوار است و به نمایندگان مردم در پارلمان پاسخگوست.
- به عبارت دیگر ساختار جامعه باز و دموکراتیک مبتنی بر مناسبات اختیاری، داوطلبانه و کسب قدرت مبتنی بر اقتدار و اجتماع بسته دارای ساختار و کارکردهای تحمیلی و کسب قدرت در آن اجباری و بر زور و فشار استوار است.

جامعه باز یا نظام پارلمان‌تاریستی

- به طور کلی ارکان و بنیادهای نظام باز و پارلمان‌تاریسم مبتنی بر لیبرال دموکراسی را که می‌تواند در صورت برقراری شرایط لازم و کافی، به تحقق جامعه اطلاعاتی موجود و آرمانی بینجامد، به شکل زیر خلاصه و بر اهمیت آن‌ها در شکل‌گیری نظامات جدید تأکید می‌کنیم:
- حاکمیت اصل اراده عمومی بر ارکان اجتماع و مشارکت نسبی، آزادانه و بدون دخالت دولت خودکامه در اداره امور عمومی (براساس تعریف همگان‌ها توسط گابریل تارد و دنیس مک کوئیل)
- برگزاری انتخابات آزاد همگانی
- تحدید قدرت حکومت به وسیله قانون مشروطه
- تفکیک قوا براساس وجود منابع کنترل‌کننده متفاوت قدرت و به نمایندگی مردم و احزاب دارای حداکثر آراء
- تأکید بر آزادی‌های فردی و حقوق سیاسی
- پذیرش چندگانگی (پلورالیسم) سیاسی
- حکومت اکثریت و رعایت حقوق اقلیت

- مسئول بودن قوای اجرایی در برابر پارلمان
- برابری مردم در برابر قانون
- توزیع خردمندانه قدرت
- وجود احزاب آزاد و مستقل

حاکمیت نظام حقوق و تکالیف شهروندی (تفکیک حقوق خصوصی و عمومی)

پلورالیسم و آزادی دینی، فرهنگی؛ عقیده، بیان

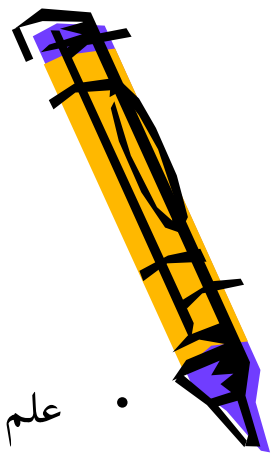
وجود رسانه های همگانی آزاد، مستقل و متکثر به عنوان رکن چهارم دموکراسی پارلمانی

- برای آگاهی بیشتر مراجعه کنید به: سید امیر مسعود شهرام نیا. *پارلمان‌تاریسم در ایران*، (تهران: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۹).

- در نزد هابز و لاک فیلسوفان سده ی، جامعه مدنی ناظر به جامعه ای است که در آن علاوه بر حاکمیت قانون در حوزه عمومی، حوزه حقوق اختصاصی افراد نیز برقرار می گردد. (www.othersociety.persianblog.com)

اقتصاد

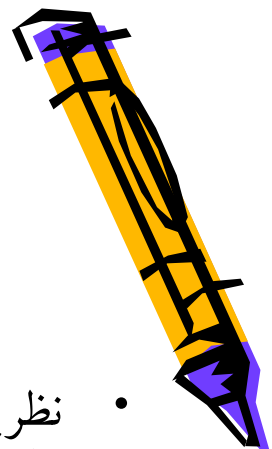

- علم مطالعه‌ی فرآوری، پخش و مصرف کالاها و خدمات در جامعه.
- به معنی گسترده، مطالعه بهزیستی انسان در تولید محصول (رفع نیاز، قابلیت تصرف، قابل نقل و انتقال و کمیاب)
- ژان باتیست سه: علم قوانین حاکم بر ثروت و نشان دهنده راه‌های تولید، توزیع و مصرف ثروت
- آلفرد مارشال و مینارد کینز: مطالعه فعالیت‌های فردی-اجتماعی به منظور تأمین رفاه مادی و بهره‌گیری از شرایط مادی به زیستن
- ارکان و عناصر
 - قوانین اقتصادی، سیاستها و راهبردهای اقتصادی، مالی و تقسیم ثروت
 - سازمان و مناسبات تولید (تولید، توزیع و مصرف) اشتغال و... روابط سرمایه‌داران و صاحبان صنایع و بازرگانان و اتحادیه‌های کارگری
 - مالکیت ابزار تولید

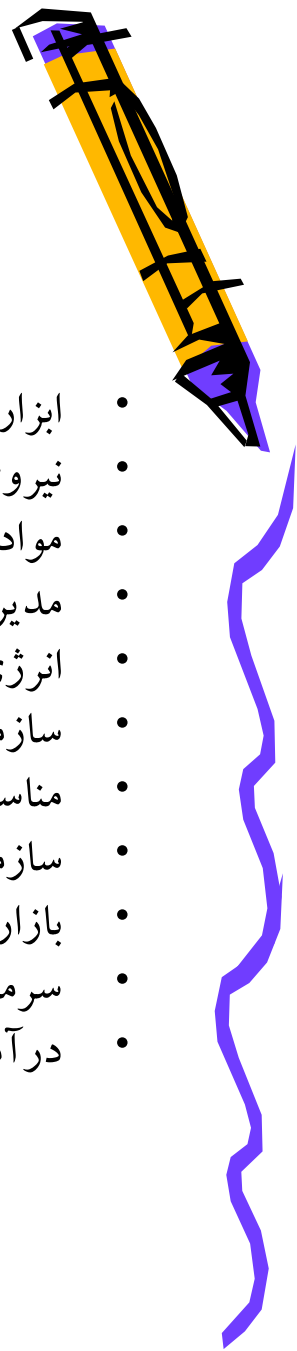
اقتصاد

- نظریه های اقتصادی (خرد و کلان) پیرامون فرآیندها و ساختارهای تولیدی است (نظریه های پوزیتیویستی، هنجاری)
- نحوه و روش تقسیم کار و مدیریت تولید، توزیع و مصرف
- ارزش و مکانیسم قیمت، تقسیم ارزش افزوده و سود
- درآمد ناخالص ملی و داخلی - درآمد سرانه
- رقابت، نظام شرکتی، شرکتهای چندملیتی اولیگوپولی، مونوپولی، تراست، کارتل و ساخت رقابت.
- سیر تحول اقتصادی: برده داری، فئودالیسم و سرمایه داری (صنعت گرایی) و امپریالیسم؛
- قوانین اقتصادی؛ عرضه و تقاضا، ... قانون انگل: افزایش درآمد میل به خدمات را افزایش می دهد.

عناصر اقتصاد

- ابزارهای تولید و تکنولوژی
- نیروی کار (تخصص)
- مواد خام، معادن
- مدیریت (مدیران، حرفه ای ها، نظریه پردازان، ...)
- انرژی
- سازمان تولید (شرکت، شرکت های چندملیتی، تعاونی ها)
- مناسبات تولید
- سازمان توزیع یا خدمات
- بازار، بازرگانی و تجارت
- سرمایه؛ امور مالی یا فایننس
- درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی

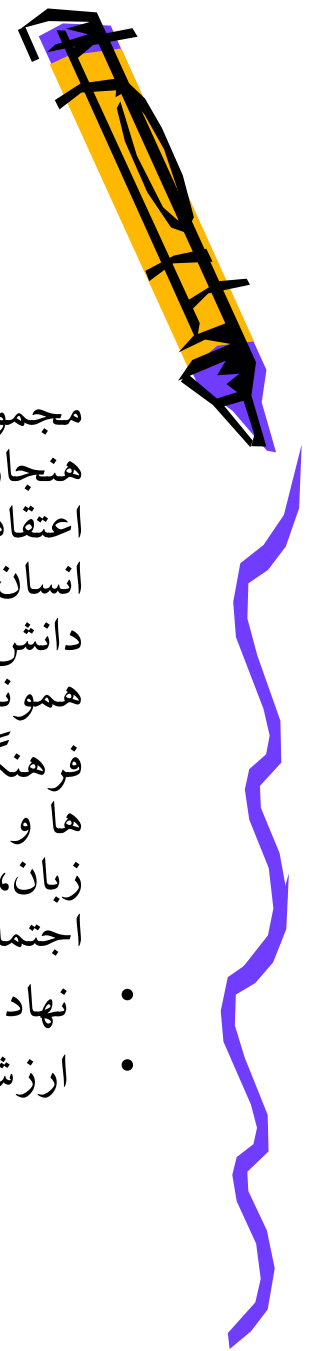

کارکردهای نظام اقتصادی

- بقای انسان و جامعه
- کنترل یا نظارت بر منابع تولیدی
- تنظیم بازار تولید و مصرف
- رشد و توسعه
- ایجاد فضای رقابت
- نظریه پردازی

فرهنگ

مجموعه پیچیده‌ای از عناصر و سازوکارهایی است که مناسبات اجتماعی را در قالب‌های هنجاری و ارزشی مقوله‌بندی و تنظیم می‌کند و در عین حال، دربرگیرنده دانستنی‌ها، اعتقادات، هنرها، اخلاقیات، قوانین، عادات و هرگونه توانایی دیگری است که به وسیله انسان به عنوان عضو جامعه کسب شده است. یا کلیت درهم تافته‌ای است شامل دین، دانش، هنر، قانون، اخلاقیات، آداب و رسوم و هرگونه توانایی و عادتی که آدمی همچون هموندی از جامعه به دست می‌آورد.

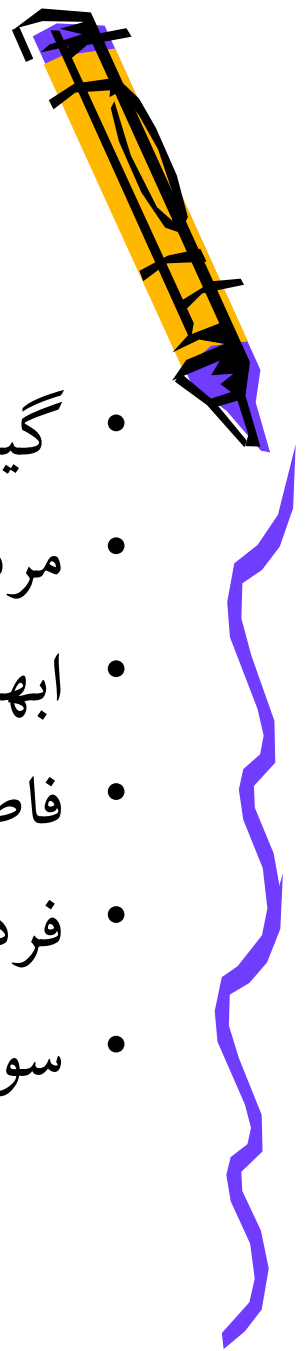
فرهنگ محیطی اجتماعی از یک جامعه است که در آن فرآیندهای تولید و بازتولید ارزش‌ها و هنجارهای رفتار انسانی، گروهی و اجتماعی شکل می‌گیرد و تجلی آشکار آن در زبان، آیین‌ها و عقاید مذهبی و اشکال ظهور و بروز رفتار افراد در روابط و مناسبات اجتماعی است.

- نهاد و سازمان فرهنگی، راهبردها و سیاستهای فرهنگی
- ارزش‌ها و هنجارها، نظام نمادها و نشانه‌ها

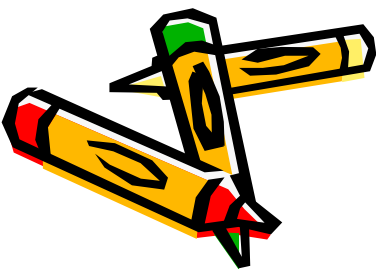
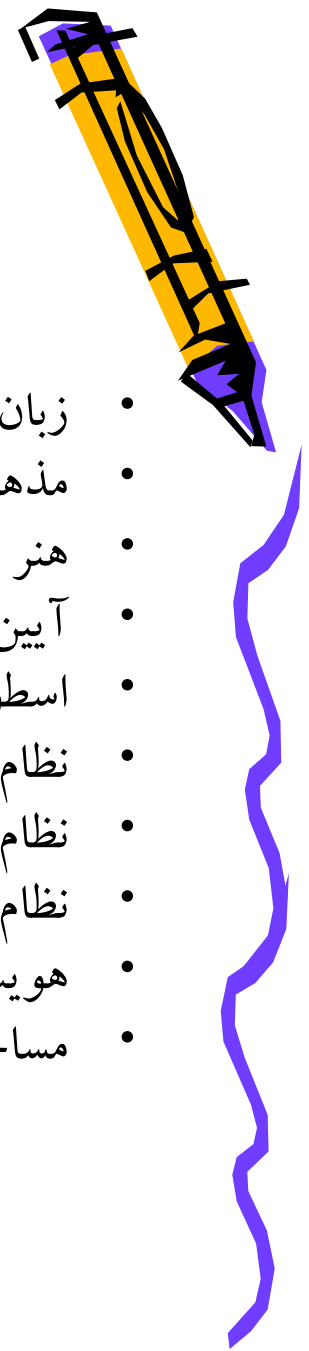
قلمروهای عمل فرهنگ

- گیت هافستد ۵ بعد فعالیت فرهنگی را برمی شمارد:
- مردانگی - زنانگی
- ابهام زدایی و پرهیز از ابهام
- فاصله قدرت
- فردگرایی در برابر جمع گرایی
- سوگیری زمان

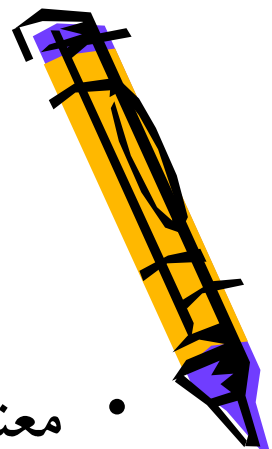
عناصر

- زبان
- مذهب
- هنر
- آیین ها
- اسطوره ها
- نظام نمادها و نشانه ها
- نظام ارزش ها و هنجارها
- نظام اخلاقی؛ منش، عادات
- هویت
- مساجد، کلیساها

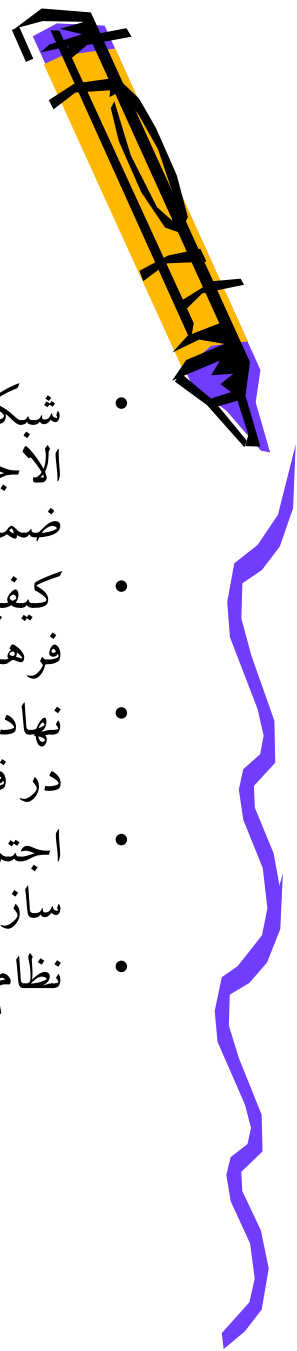

کارکردها

- معنی بخشیدن عاطفی، آرمانی و احساسی به حیات انسانی-اجتماعی
- تدوین نظام نمادین نقش ها
- ساخت و تولید و باز تولید نظام ارزشی و هنجارها
- مرزبندی هویتی خود از ناخود
- یادگیری نمادین: از طریق زبان، زبان بدن، نمادهای مادی، آثار باستانی، اشیاء و میراث تمدنی، موزه ها،
- آرمان ها، جهان بینی، ایدئولوژی، سوگیری های رفتار

نظام اجتماعی

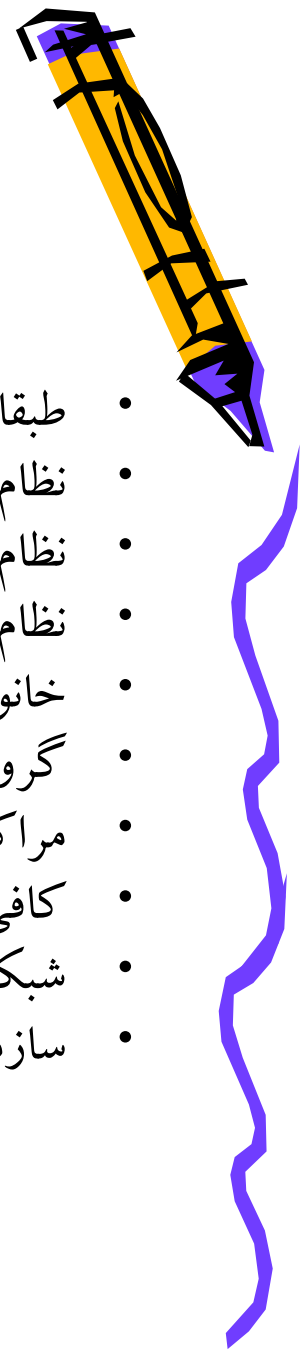

- شبکه تعاملی کنشگران فردی و جمعی که ضمن یاد دادن و تثبیت قواعد و قوانین لازم الاجرای یک اجتماع خاص نحوه تعامل اجتماعی، انتظارات متقابل، تعهدات متقابل و ضمانت اجرا یا پاداش هر عمل مقبول را تعیین می کند.
- کیفیات تولید اطلاعات و ارتباطات اجتماعی و آموزش قواعد و میراث اجتماعی - فرهنگی در این عرصه تعیین می شود
- نهادینه سازی ارزش ها و هنجارها و درونی سازی (فرآیند ورود ارزش ها، باورها و نمادها در قالب سیستم آموزشی به درون فرد) در این قلمرو رخ می دهد
- اجتماعی شدن، طبقه بندی و قشر بندی، تقسیم پایگاه ها، تعریف نقش ها، گروه بندی و سازوکار کیفیت مناسبات، حقوق و قانون
- نظام تفریحی، اوقات فراغت و سرگرمی

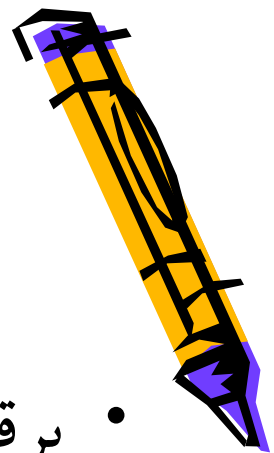

عناصر

- طبقات و قشرهای اجتماعی
- نظام های آموزشی
- نظام های ارتباطی
- نظام های تولید اطلاعات
- خانواده
- گروه های اجتماعی (قومی، نژادی، ورزشی و... انجمن های صنفی)
- مراکز تجمع؛ پارک ها، قهوه خانه ها،
- کافی شاپ ها،
- شبکه های اجتماعی مجازی
- سازمان های خیریه

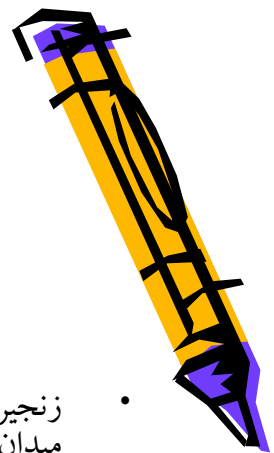
کارکرد

- برقراری نظم و تعیین نحوه ی مناسبات، شکل ارتباط و اطلاعات
- اجتماعی کردن : سازوکارهای یادگیری اجتماعی فرهنگی:
درونی سازی، همذات پنداری، درون فکنی، تلقین، تقلید، تشویق، پاداش، تنبیه، مجازات
- طبقه بندی و قشربندی
- تعیین جایگاه ها و نقش ها

سیاست

زنجیره مفهومی سیاست را در دنیای مدرن، گستره همگانی، رسانه های خدمات همگانی، افکار عمومی و سیاست های عمومی در میدان دموکراسی تشکیل می دهد. به عبارت دیگر گستره همگانی با فعالیت رسانه های باز و آزاد ایجاد می شود. افکار عمومی شکل می گیرد و با همکنشی پارلمان، رسانه های و مشارکت مردم سیاست های عمومی به عنوان منبع عمل اجتماعی جامعه رو به پیشرفت می رود.

سیاست **politics** یعنی فرآیندهای تصمیم گیری جمعی براساس اصول نمایندگی سیاسی و خردورزی جمعی. در سطح جامعه سیاسیات یا امور سیاسی به فرآیندهای نهادی، سازمانی سیستمیک، منظم و پایداری می گویند که جهات و مبانی رفتار فردی اجتماعی یک نظام سیاسی دولتی (**government**) را با اتباع خود در درون و با دیگر کشورها تعیین می کند. در جامعه باز یا مدنی فرآیندهای تولید اندیشه های سیاسی به صورت چرخش ایده ها در میان مردم و تصمیم گیران و سیاسیون، از طریق رسانه ها و شکل گیری "سیاست همگانی" که در شرایط وجود افکار عمومی یا گستره همگانی امکان پذیر است، انجام می شود.

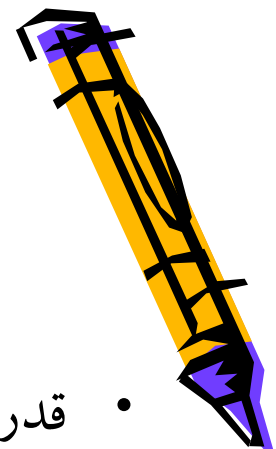
نگره های سیاسی: استبدادی، اشرافی گری، دموکراسی؛ جامعه مدنی؛ گستره همگانی، افکار عمومی و ...
نقش طبقات و نیروهای اجتماعی در ساخت قدرت و دولت

و بر: در دولت مدرن میان حوزه های گوناگون زندگی اجتماعی انفصال نسبی و میان ساخت های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی رابطه اختیاری وجود دارد. همچنین به نظر و بر نهادهای نظامی، مذهبی، سیاسی و حقوقی به شیوه های گوناگون بر کارکرد اقتصادی اثر می گذارند.

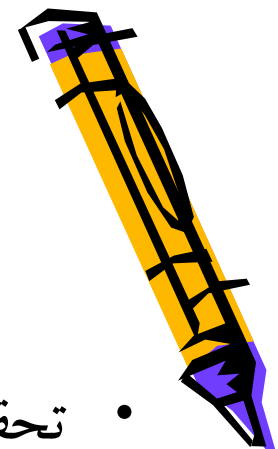

عناصر

- قدرت و اقتدار؛ هژمونی؛ زور
- خشونت سازمان یافته، ارتش، پلیس، نیروهای امنیتی
- سیستم های تنبیهی؛ زندان، مجازات و ...
- قوانین جامعه؛ نحوه تعامل و نظارت قوا بر یکدیگر
- پارلمانتاریسم؛
- دولت ملی
- دادگستری
- گروه های فشار
- احزاب

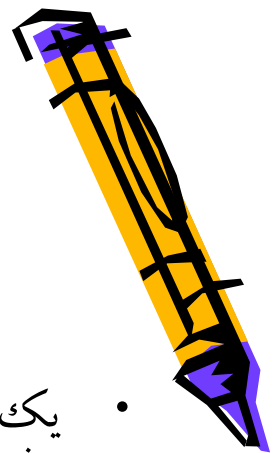
کارکردها

- تحقق اهداف ساير قلمروها و تقسيم منابع و حفظ نظم و سازمان اجتماعي
- سازوکارهای کسب و جابه جایی قدرت: (به عنوان مثال: ظهور روشنفکران، ایت ها یا نخبگان، همگان ها و طبقه متوسط، انتخابات، نظام حزبی، ارتباطات سیاسی و نقش رسانه ها در توسعه الگوهای رفتاری مدرن به جای سنتی)
- شکل گیری حقوق سیاسی، نظام شهروندی؛ حقوق و تکالیف شهروندی
- تفکیک حوزه های حقوق خصوصی و عمومی
- حفظ و پاسداری از نظم اجتماعي؛

نتیجه گیری بخش اول

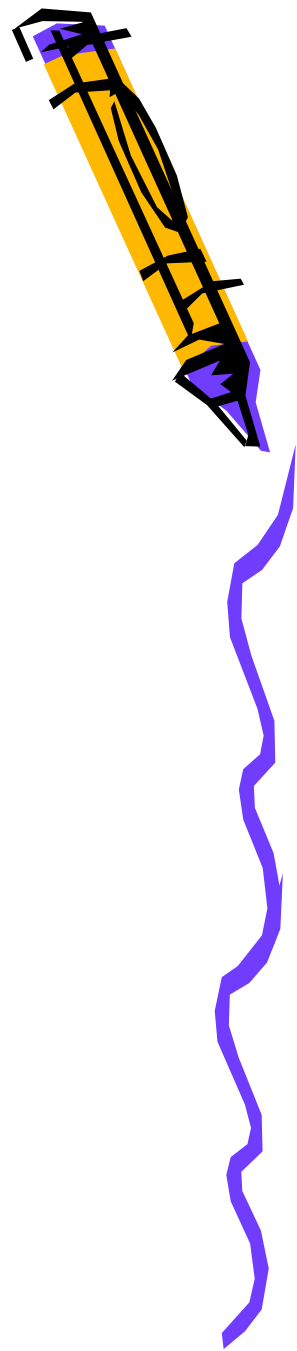
یک جامعه یا **society** یک نظام دارای سازمان های مدرن و سیستم های پیشرفته و سطح هشتمی از سطوح ۹ گانه در نظریه عمومی سیستم ها و براساس طرح کنت بولدینگ است. شناخت نظام مند و تئوریک اجزا و بخش های یک جامعه ما را آماده می کند تا با دیدگاهی سیستمی و جامع، نقش، اهمیت و کارکردهای ارتباطات و اطلاعات را در جامعه بررسی کنیم.

اطلاعات و ارتباطات خون و رگ های یک جامعه به شمار می آیند. یک جامعه را به لحاظ نظری و با مقاصد تحلیلی می توان یک اندامواره یا ارگانسیم پنداشت. این اندامواره دارای عناصر و بخش های متعدد و از جمله سیستم ارتباطی است که کار ردو بدل کردن اطلاعات و پاسداری از سلامت و تندرستی درونی و نگهداری از اندامواره را در ارتباط با محیط به عهده دارد. بررسی نقش، اهمیت و کارکرد این سیستم نشان می دهد که هر چه سیستم ارتباطی و جریان و گردش اطلاعات درون آن پیچیده تر، علمی تر و دقیق تر و به روز تر باشد آن اندامواره نیرومندتر، سالم تر و درمیدان مسابقه زندگی پیروزتر است!

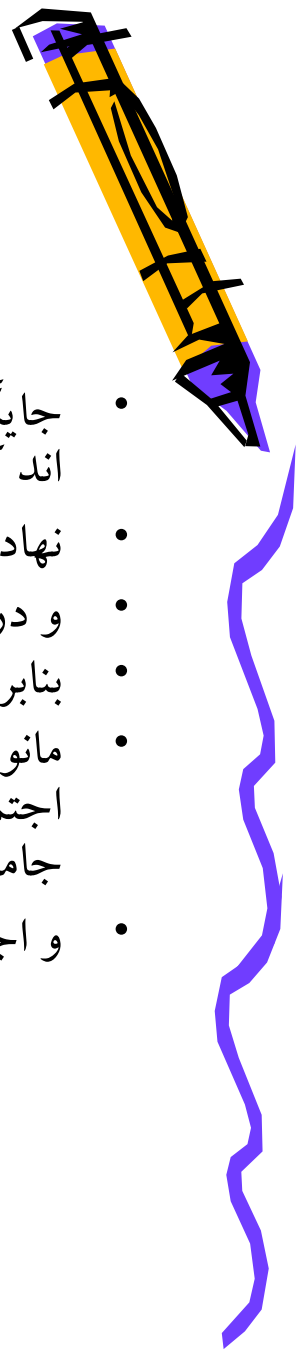

نقش ارتباط و اطلاعات در جامعه

اطلاعات چیست؟

یک ایده، شکل اطلاعاتی توسعه

- جایگاه ها و نقش های اجتماعی، مجموعه کارویژه ها در درون حوزه های نظام اجتماعی اند که در عمل ارزش ها و هنجارها را در چارچوب نظام طبقاتی و سلسله مراتبی نهادینه سازی (institutionalisation)
- و درونی سازی (internalisation) می کنند.
- بنابراین کیفیات نقش های اجتماعی بیانگر اشکال توسعه اطلاعات - ارتباطی هستند.
- مانوئل کستلز از "شکل اطلاعاتی" توسعه سخن گفته و بنابراین معتقد است ساختار اجتماعی تولید اطلاعات تعیین کننده شکل و کیفیت توسعه اجتماعی است. بنابراین جامعه باز دارای شکل اطلاعاتی باز توسعه
- و اجتماع بسته دارای شکل اطلاعاتی بسته توسعه است.

معنی اطلاعات

اطلاعات از نظر معنی یعنی آگاهی، اطلاع، خبر، توصیف و بیان خصیصه های یک پدیده و مقوله است. اطلاعات داده های منظم محسوب می شود و از تنظیم و شکل دادن به آنها به وجود می آید.

• داده [۱] اطلاعات [۲] تئوری [۳] دانایی [۴] دانش [۵] خرد [۶] مفاهیمی هستند که یک زنجیره مفهومی مبتنی بر توسعه داده ها به خرد و عقل را که از حداکثر سادگی و پراکندگی به حداکثر پیچیدگی و نظم و انسجام میل می کند، شرح می دهند.

[1] - Data

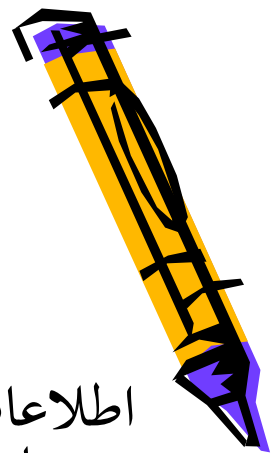
[2] - Information

[3] - Theory

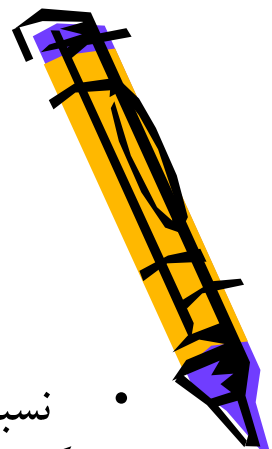
[4] - Knowledge

[5] - science

[6] - Wisdom

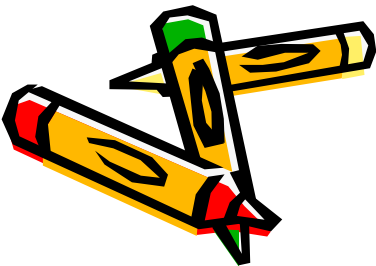

اطلاعات و ارتباطات

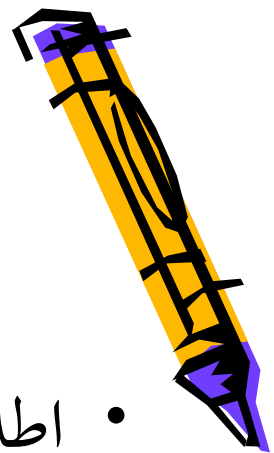

- نسبت اطلاعات به ارتباطات نسبت خون به رگهاست . هابرماس اطلاعات را اکسیژن دموکراسی می داند که شبکه های ارتباطی باید آن را به شهروندان برسانند تا بتوانند آزادانه شیوه و سبک و راههای تأمین نیاز و منافعشان را انتخاب کنند..
- اطلاع دادن یا خبر کردن و آگاهی بخشیدن از اشکال ارتباط میان فردی و همگانی و مفاهیمی پر کاربرد در ارتباطات است. « اطلاع»، [۱] واژه ای لاتینی و به معنای چیزی شکل یافته است. بنابراین اطلاع و «اطلاعات» [۲] از خصیصه نظم و سامان درون مفهومی برخوردارند. در کنار این ویژگی مهم اطلاعات و در بررسی ارزش و اهمیت آن باید به معیارهایی متکی بود که «درستی»، «کیفیت»، «کافی بودن یا جامعیت»، «سودمندی»، «محققانه بودن» و «اثربخشی»، «تازگی» و «دربری» از جمله آن هاست.

inform - [1]
information - [2]

شاخص ارزیابی

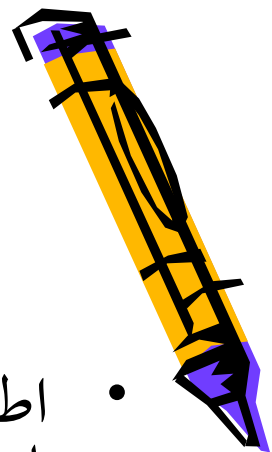
- اطلاعات باید دارای شاخص های ارزیابی باشد. این شاخص ها می تواند، محققانه بودن، ارزش یا سودمندی مادی و معنوی، اهمیت، تأثیر، حجم و کیفیت، قابلیت دسترسی، حوزه کاربرد و رابطه اش با قدرت باشد.. *دانیل بل* اطلاعات را داده های پردازش شده به معنای وسیع کلمه دانسته و «دانایی» را مجموعه ای از عبارت های حاوی واقعیت یا اندیشه های سازمان یافته می داند که بیانگر داورى عقلی یا استنتاجی تجربی است.

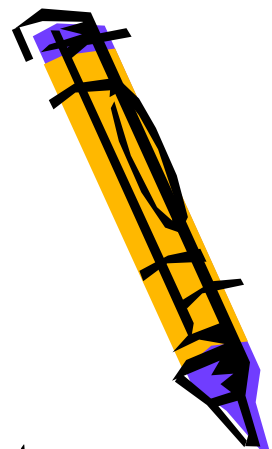
تعریف اطلاعات

اطلاعات معنادار و حاوی شرح و تبیین یک موضوع یا یک پدیده و آگاهی و بیان یا وصف روابط و همبستگی های میان پدیده هاست. اطلاع و اطلاعات لزوماً باید از تحقیق و پژوهش و روش های علمی کشف حقایق به دست آید. در واقع به لحاظ نظری اطلاع و اطلاعات تنها از طریق روش های پژوهشی ای که به کسب «داده ها» می انجامد قابل حصول است. داده ها سپس باید به اتکای روشهای مقبول علمی و پژوهشی پردازش شده به اطلاعات و تئوری و پس از آن به اتکای نظریه ها و آن چه که دانیل بل آن را «دانش تئوریک» [۱] می نامد، تحلیل و تبیین شوند و بر اساس خردمندی تصمیمات متناسب با آن ها گرفته شود.

۱ - theoretical knowledge

پرسش های اساسی در فرآیندهای تولید اطلاعات

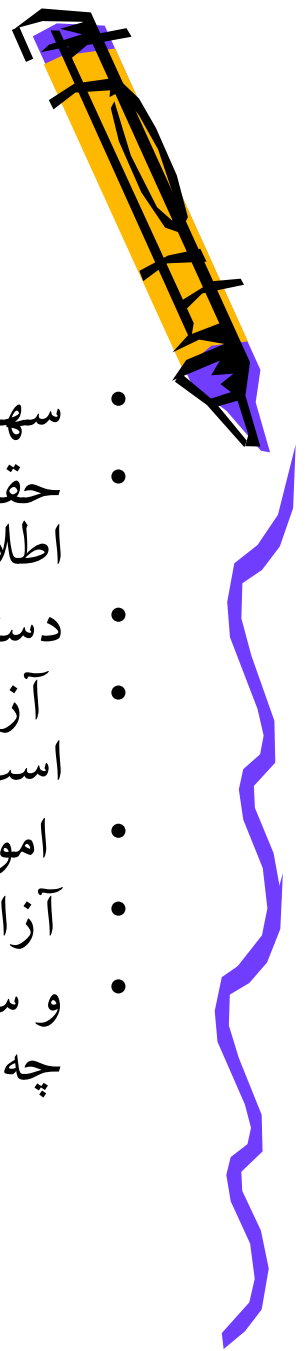

- سازمان ها و مجتمع های تولیدکننده اطلاعات دارای چه ساختار و کارکردهایی هستند؟
- الگوی مالکیت ابزارهای تولید اطلاعات چیست؟
- گروه های فشار چه نقشی در جریانات آشکار و پنهان تولید و مصرف اطلاعات دارند؟
- اطلاعات را چه کسی، با چه اهداف و منظورهایی تولید و توزیع می کند؟
- این اطلاعات را چه مخاطبانی، با چه موقعیت ها و چه میزان از ثروت و نفوذ اجتماعی و با چه هزینه هایی دریافت و مصرف می کنند؟
- ارزش اطلاعات فرآوری شده براساس معیارهای گفته شده، چقدر است و کدام طبقات و قشرها بیشترین «دسترسی» را به اطلاعات دارا هستند؟
- در فرآیندهای اطلاع یابی و اطلاع رسانی چه راهبردها و سیاست هایی به کار می روند؟

پژوهش و اطلاعات

- سهم اعتبارات پژوهشی در فرآیندهای تولید اطلاعات چیست؟
- حقوق شهروندی و حق ارتباط و اطلاع تا چه اندازه در تولید و توزیع اطلاعات رعایت میشود؟
- دسترسی به اطلاعات تا چه حد ممکن و آزاد است؟
- آزادی گردآوری، پردازش، توزیع و مصرف اطلاعات تا چه حدی است؟
- امور عمومی تا چه اندازه شفاف سازی می شوند؟
- آزادی های مدنی تا چه اندازه رعایت می شوند؟
- و سرانجام رسانه های همگانی در تولید انبوه اطلاعات همگانی دارای چه حقوق و جایگاهی هستند؟

دسترسی به اطلاعات

- افراد براساس چه ویژگی هایی به اطلاعات دسترسی دارند؟
- چه اطلاعاتی تولید می شود؟
- ارزش اطلاعات در چیست؟
- اطلاعات طبقه بندی شده در اختیار چه کسانی است؟
- طبقه و درآمد چه سهمی در تعیین نوع اطلاعات در دسترس دارد؟
- سیاست و ساخت قدرت در دسترسی به اطلاعات چه سهمی دارد؟

زنجیره مفهومی اطلاعات

داده (data)، اطلاعات (information)،

تئوری (theory)، دانایی (knowledge)،

دانش (science) و خرد (wisdom)،

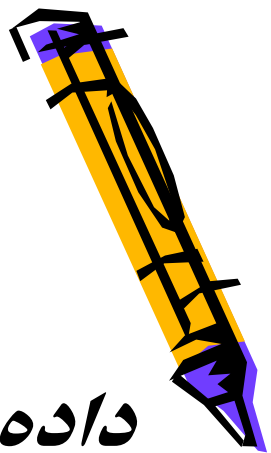
حس (sense)، برداشت (perceive)،

تجربه (experience)،

تفسیر (interpretation)،

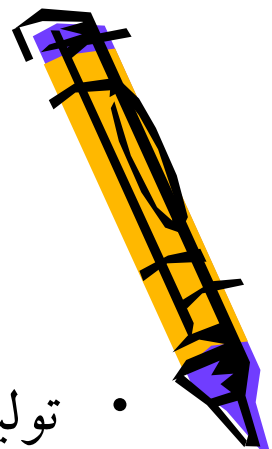
کمیت (quantity) و کیفیت (quality) اطلاع یابی

و اطلاع رسانی

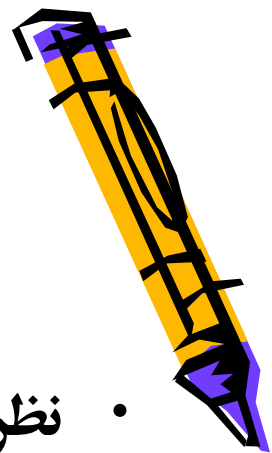
کمیت و کیفیت

• تولید اطلاعات باید بر مبنای تأمین حداکثر نیازمندی های مشتریان با حداکثر بهره وری و مقرون به صرفه ترین شیوه ها برای آنان انجام شود. اطلاعات سودمند آن چیزی است که در عملیات و اقدامات درست و نتیجه بخش سازمان و رهبرانش مورد استفاده قرار می گیرد. این اطلاعات را "اطلاعات کارکردی" نیز می توان نامید. اطلاعات سودمند و کارکردی در جریانی پیچیده و حساب شده از محاسبات آماری - تحلیلی و با صرف هزینه هایی متناسب قابل دستیابی است و می توان آن را چیزی برآمده از بررسی، آزمایش، تجربه، تفکر و تحقیق و پژوهش حول محور منافع مشترک مشتریان و سازمان دانست. اطلاعات درست حاصل داده هایی است که بر اساس روش های معین پژوهشی، متناسب با شرایطی ویژه، توسط پژوهشگرانی مجرب و نسبت به موضوعاتی مشخص و در زمان ها و مکان های خاص، به دست آمده باشد.

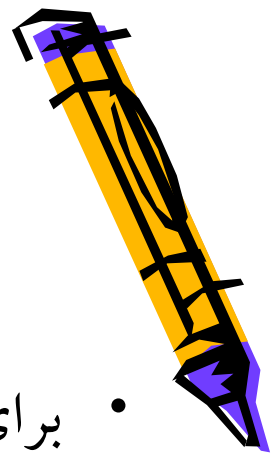

نظریه ریاضی اطلاع

• **نظریهٔ اطلاعات مدلی ریاضی** از شرایط و عوامل موثر در انتقال و پردازش **داده‌ها و اطلاعات** فراهم می‌آورد. نظریه اطلاعات با ارائه روشی جهت «کمّی سازی و اندازه‌گیری عددی اطلاعات» به موضوعاتی مانند ارسال، دریافت، و ذخیره‌سازی بهینهٔ داده‌ها و اطلاعات می‌پردازد. تمرکز اصلی این نظریه بر روی محدودیت‌های بنیادین که در ارسال و تحلیل داده‌ها وجود دارد می‌باشد، و کمتر به نحوه عملکرد دستگاه‌های خاص می‌پردازد. پیدایش این نظریه عموماً به مهندس برقی به نام **کلاود شانون** در سال ۱۹۴۸ میلادی نسبت داده می‌شود. نظریه اطلاعات مورد استفاده خاص مهندسين مخابرات بوده، هرچند برخی از مفاهیم آن در رشته‌های دیگری مانند **روان‌شناسی**، **زبان‌شناسی** نیز مورد استفاده قرار گرفته‌است.

اطلاعات و نحوه مصرف آن

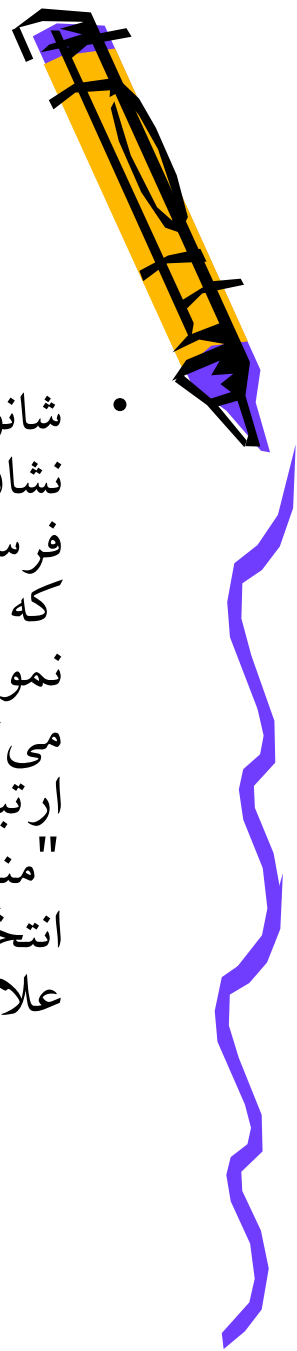

- برای روشن شدن مفهوم اطلاع باید به ارزش پیام برای گیرنده توجه کرد.
- گیرنده موقعی تحت تأثیر یک پیام واقع می شود که پیام برایش تازگی داشته باشد. هر پیام به منظور انتقال یک آگاهی تازه ارسال می شود و این آگاهی تازه واحد ارزیابی (ارزش گذاری) اطلاع است.
- اطلاع چیزی جز یک اندازه و مقیاس نیست
- لایبنیتز فیلسوف و ریاضی دان آلمانی نخستین کسی است که سنجش مقداری پیام های ارتباطی را مطرح کرد و گفت می توان هر پیامی را به صورت یک دسته پرسش های دارای پاسخ آری یا نه تنظیم کرد

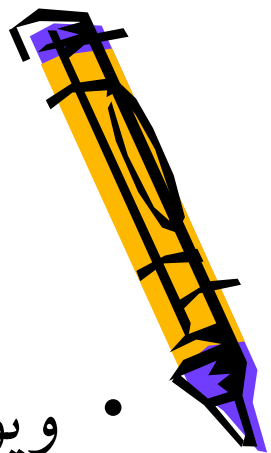
مدل شانون و ویور

شانون، با توجه به مشکلات مهندسی مربوط به رمزگذاری پیام در تلگراف نشان داده بود که میان خواص کلی دستگاه و مقدار اطلاعاتی که می‌توان از فرستنده به گیرنده فرستاد، رابطه ریاضی مشخصی وجود دارد. ویور مدعی بود که شانون با نشان دادن مناسبات موجود در وضعیت ارتباط به صورت نموداری، نظریه‌ای بسیار مهم ارائه داده است و با توجه به وسعت کاربردهایش می‌توان آن را نظریه‌ای عمومی برای ارتباط دانست. این نمودار که فرایندهای ارتباط را نشان می‌دهد و به مدل ارتباط شانون - ویور معروف است شامل یک "منبع اطلاع" است که "پیام" مورد نظر را از بین مجموعه پیام‌های ممکن انتخاب می‌کند؛ یک "فرستنده" پیام را تبدیل به "علامت" می‌کند و آن علامت را از طریق یک "کانال" برای "گیرنده" می‌فرستد

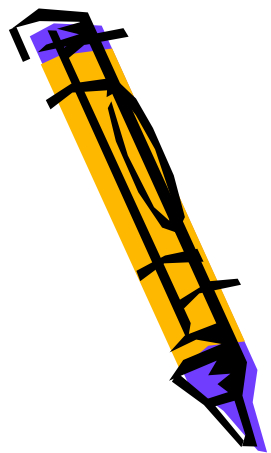

مشکلات انتقال

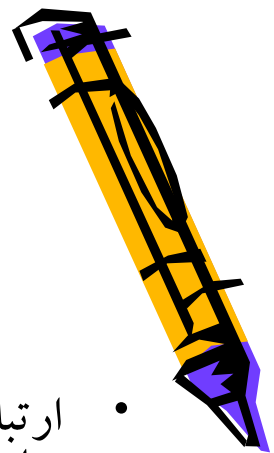
- ویور و شانون مشکلات مربوط به فرایند ارتباط را در سه سطح می دانستند:
- (۱) مشکلات فنی: با چه مقدار صحت می توان نمادهای ارتباطی را از فرستنده برای گیرنده فرستاد؛
- (۲) مشکلات معنایی: نمادهای فرستاده شده با چه مقدار دقت معنای مورد نظر را می رسانند؛
- (۳) مشکلات اثربخشی: معنای دریافت شده بر رفتار گیرنده مورد نظر چه تأثیری دارد

سیر تحول فناوری های ارتباطی - اطلاعاتی

ارتباط و ارتباطات

- ارتباط (communication) فرآیند داد و ستد پیام های دربردارنده اطلاعات است میان فرستنده و گیرنده بدون میانجی که در جریان ارتباط نقش های رمزگذاری و رمزگشایی را بازی می کند، مشروط به آن که معانی موردنظر یکدیگر را درک و نسبت به آن ها واکنش نشان دهند. (وجه غالب مناسبات انسانی در کهکشان شفاهی)

- ارتباط توده وار (mass communication): به فرآیندهای فرآوری و پخش اجتماعی - فراگیر پیام های دربردارنده اطلاعات می گویند که سازمان های فرستنده پیام، گیرندگان پراکنده و ناشناخته را مورد هدف قرار می دهند. (وجه غالب مناسبان انسانی - اجتماعی در کهکشان گوتنبرگ و مارکونی)

- ارتباطات (communications) به شبکه ای اجتماعی - فناورانه می گویند که در آن ها فرآیندهای داد و ستد پیام های دربردارنده اطلاعات و دانستنی ها میان ملت ها، سازمان ها، گروه ها و افراد صورت می گیرد. (وجه غالب مناسبات انسانی - اجتماعی و بین المللی)

شش انقلاب اطلاعاتی

• شش انقلاب اطلاعاتی از نظر ایروینگ فنگ

• A History of Mass) communication

• (Six Information Revolutions

• نوشتن

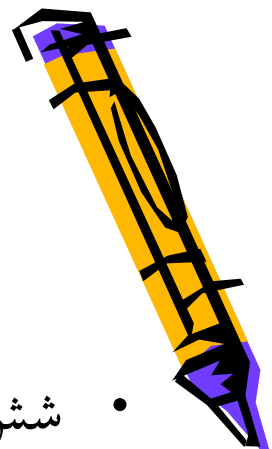
• چاپ

• رسانه های توده وار

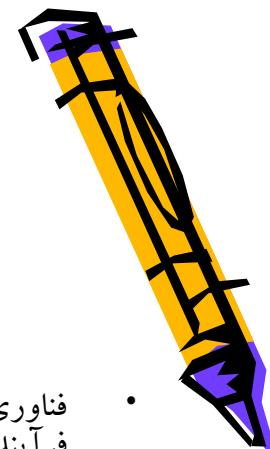
• تفریحات و سرگرمی

• خانه پر از ابزارهای ارتباطی

• بزرگراه های ارتباطی - اطلاعات

سیر تحول فناوری های ارتباطی- اطلاعاتی

فناوری های ارتباطی آن دسته از فناوری ها هستند که کار پخش و فرستادن داده ها و اطلاعات را انجام می دهند و عموماً در فرآیند فرآوری اطلاعات دخالت ندارند. مانند ماهواره های پخش کننده، رادیو تلویزیون و مطبوعات

فناوری های اطلاعات آن دسته از فناوری ها هستند که در فرآوری، پردازش و آماده سازی اطلاعات سهیم اند و برشتاب فرآوری، کیفیت و کارآمدی اطلاعات دست دارند. مانند: رایانه، ماهواره های جستجوگر، سخت افزارها و نرم افزارهای پردازشگر و ریزپردازنده ها

فناوری های ارتباطی-اطلاعاتی:

ماشین چاپ (کتاب، روزنامه، مجله، بولتن، بروشور و سایر نشریات مکتوب و کاغذی)

تلگراف (پیام های رمزدار الکترونیک یا تلگرام)

تلفن (مکالمه صوتی: تبدیل صوت به سیگنال های الکترونیکی و تبدیل مجدد به صوت)

رادیو (امواج صوتی حاوی پیام و قابل دریافت سمعی)

تلویزیون (امواج صوتی - تصویری حاوی پیام صوتی و تصویری)

ماهواره (انتقال امواج صوتی و تصویری به سراسر جهان)

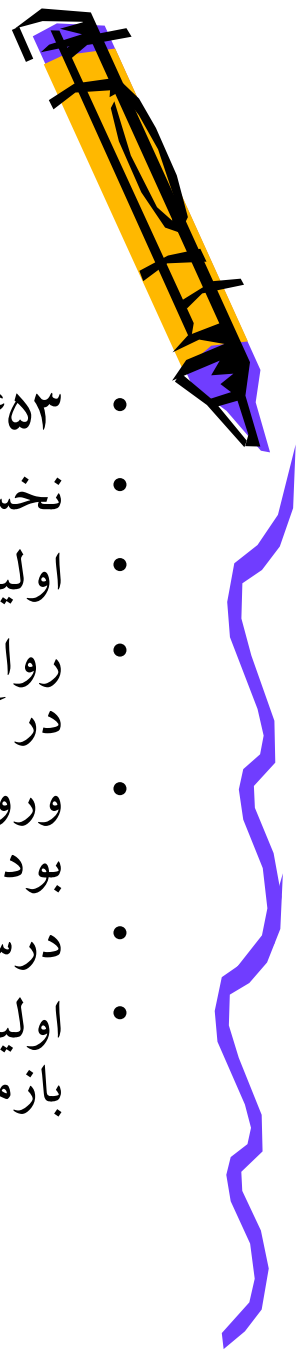
اینترنت (همه نوع پیام؛ متنی، صوتی، تصویر، فیلم و...)

موبایل (همه اشکال مبادله پیام)

نانوفناوری ها : فناوری های بسیار ریزاندازه

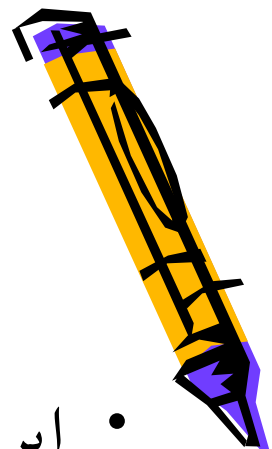
ماشین چاپ و روزنامه

- ۱۴۵۳م ماشین چاپ توسط گوتنبرگ اختراع شد.
- نخستین کتابها مذهبی - تاریخی بودند
- اولین روزنامه حدود ۱۶۳۳م به چاپ رسید ولی همه گیرنشده.
- رواج پُست **post** مدرن به قرن نوزدهم نسبت داده می شود که عامل مهمی در توسعه صنعت روزنامه نگاری بود.
- ورود آگهی های بازرگانی به عرصه روزنامه ها نیز کمکی به توسعه آن بود. (امیل دوزیراردن روزنامه مطبوعات)
- در سال ۱۸۹۵ روزنامه کوچک فرانسه ۱ میلیون تیراژ داشت.
- اولین پنی پرس یا روزنامه ارزان قیمت منظم و مستمر به ۱۸۳۳ و بنجامین دی باز می گردد.

پست

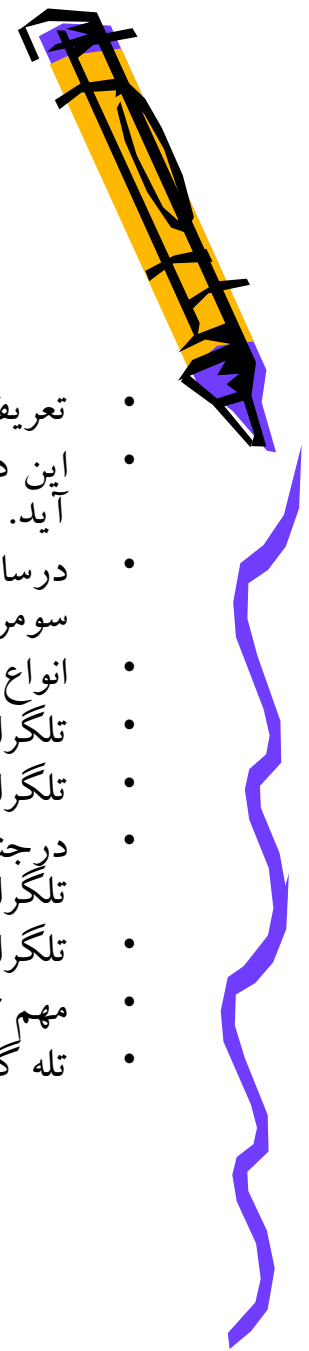

• ایرانیان با پایه گذاری چاپارخانه‌ها در دوران هخامنشی اولین سیستم پستی قابل اعتنا در جهان را ایجاد کردند. هرودوت در این زمینه می نویسد: «گفته می شود به تعداد روزهایی که کل سفر به طول می انجامد، اسبان و مردانی در طول مسیر ایستاده‌اند، هر اسب و مردی مسیری یک روزه را می پیماید و هیچ چیز ایشان را باز نمی دارد، نه برف، نه باران، نه گرما و نه تاریکی تا مأموریت خویش را با تمام سرعت انجام دهند.»

• پست به صورت مدرن در قرن نوزدهم شکل گرفته و به نشر روزنامه و شکل گیری نظام مطبوعات کمک شایانی کرد.

تلگراف و مورس

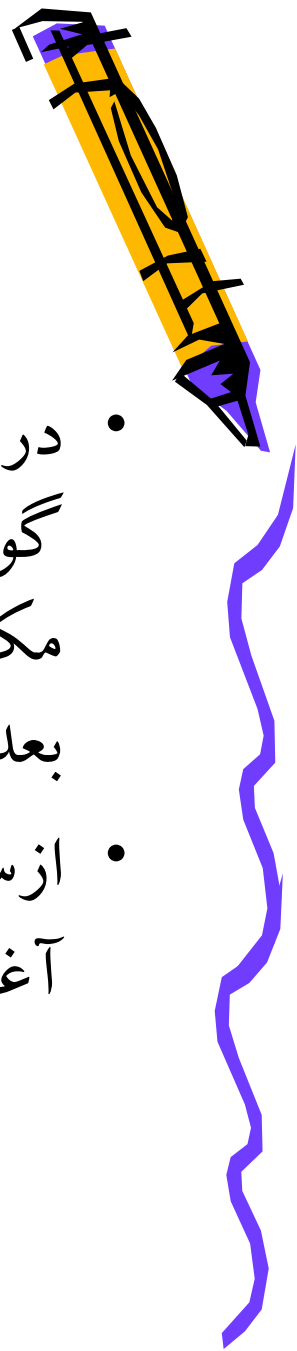

- تعریف: دستگاه ارسال پیام از طریق سیم در فاصله های دور با استفاده از رمزهای نقطه، فاصله.
- این دستگاه نقطه عطف تحولات فناورییک بعدی است چرا که آغاز عصر واقعی الکترونیک به شمار می آید.
- در سال ۱۸۳۷ ساموئل مورس اختراع آن را به نام خود ثبت کرد، درحالی که قبلاً ساموئل توماس ون سومرینگ و ... در زمینه سازی ایجاد آن شریک بوده اند.
- انواع دیگر پیشرفته آن را می توان تلکس، فاکسیمیل وای میل و بلوتوث دانست.
- تلگرام نام برگه کاغذی است که متن تایپ و تبدیل شده روی آن درج می شود.
- تلگراف نخستین وسیله ارتباط با واسطه است که بر محدودیتهای مکانی و بالتبع زمانی غلبه می کند.
- در جنگ داخلی آمریکا ایفای نقش می کند و ماجرای ابداع سبک هرم وارونه را خبرنگاری به جنگ تلگراف نسبت می دهند که نیروهای متخاصم به آن مبادرت می ورزیدند.
- تلگراف در انقلاب مشروطه ایران نقش اساسی ای ایفا کرد
- مهم ترین کارکرد تلگراف سرعت بخشیدن به انتقال پیام بود که در ادامه اختراعات بشر بازهم سرعت گرفت
- تله گراف نخستین ابزار فشرده گی زمان و مکان است

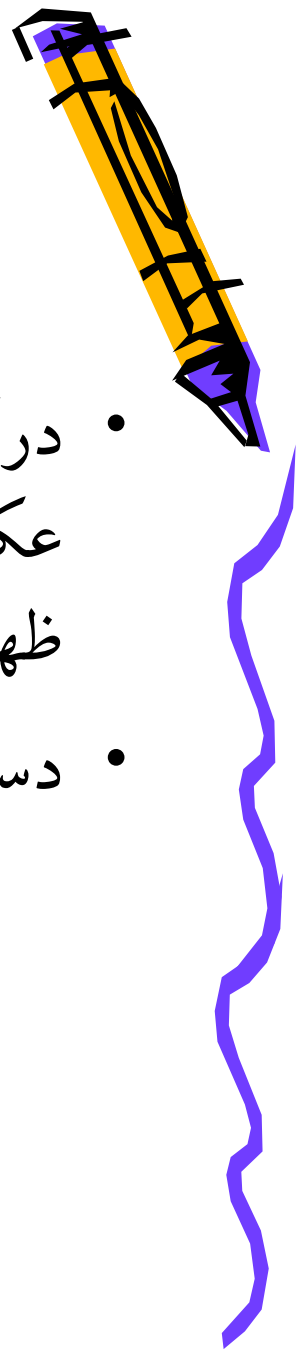
رادیو

- در سال ۱۸۹۵ با اختراع دستگاه بی سیم و رادیویی توسط گوگلیلمو مارکونی ایتالیایی ارتباطات وارد مرحله نوینی شد. مک لوهان آن را سرآغاز ظهور کهکشان مارکونی می داند. بعدها رادار هم به مجموعه این وسایل اضافه شد.
- از سال ۱۹۲۰ به بعد پخش برنامه های رادیویی به شکل منظم آغاز شد.

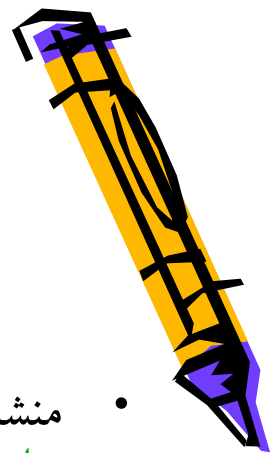

عکاسی، سینما

- در آخرین سال های قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم فن عکاسی و فیلمبرداری رو به تکامل گذاشت و زمینه برای ظهور فناوری سینما و سپس تلویزیون فراهم شد.
- دستگاه فیلمبرداری توسط برادران لومیر اختراع شده است.

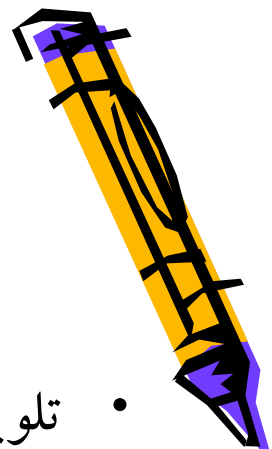
تلویزیون

منشاء تلویزیون امروزی می‌تواند در زمان گذشته با کشف خاصیت هدایت نوری ماده سلنیم توسط ویلوگی اسمیت در سال ۱۸۷۳ و اختراع دیسک اسکن توسط پاول نیکوو در سال ۱۸۸۴ بررسی و ردیابی شود. همه سیستم‌های عملی و کاربردی تلویزیون از این اصل بنیادی اسکن یک تصویر برای تولید سیگنال‌های سری زمانی برای نمایش آن می‌باشند. این نمایش تصویری سپس به وسیله‌ای ارسال می‌شود که برخلاف عمل اسکن کردن عمل می‌کند. دستگاه آخری، تلویزیون (یا دستگاه تلویزیون) است که با توجه به تواناییهای چشم انسان تصویر یکسان و مناسبی تهیه و نمایش می‌دهد.

تکنیک‌های الکترومکانیکی قبل از جنگ جهانی دوم بطور قابل ملاحظه‌ای توسط چارلز فرانسیس جنکینز و جان لوگی برد توسعه و تکمیل شد. جان لوگی برد نخستین سیستم تلویزیونی با خروجی ساده (سیاه و سفید) را در روز ۲۶ ژانویه سال ۱۹۲۶ در آزمایشگاهی در لندن به جهان عرضه داشت. بعلاوه، برد اولین ارسال تلویزیون رنگی را در ۳ ژوئیه سال ۱۹۲۸ ارائه کرد.

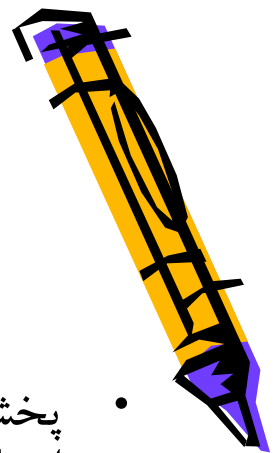

• تلویزیون کاملاً الکترونیکی به اختراعات فیلو تیلور فرانسورد، ولادیمیر تسورایکین و دیگران برای تهیه و تولید سیستم توزیع انبوه و گسترده برنامه‌های تلویزیونی متکی است. فرانسورد به جهان اولین تلویزیون تماماً الکترونیکی برای نمایش برای عموم را در انستیتوی فرانکلین، فیلادلفیا، پنسیلوانیا در ۲۵ ماه اوت سال ۱۹۳۴ عرضه داشت.

• تلویزیون به خاطر ارائه تصویر از رادیو جاذبه بیشتری دارد و بعد از آن ارائه می‌کند چشمها را به خود خیره می‌کند و به علاوه فهم پیام را آسانتر میکند چون تصویر و صدا اطلاعات کاملتری به مخاطب می‌دهد تلویزیون از جهت کنترل و تسلط بر افکار عمومی رسانه ایب بسیار قوی و موثر استدر کشورها پیشرفته امروزه رادیو به عنوان وسیله ارتباط بین الملل مورد استفاده قرار می‌گیرد

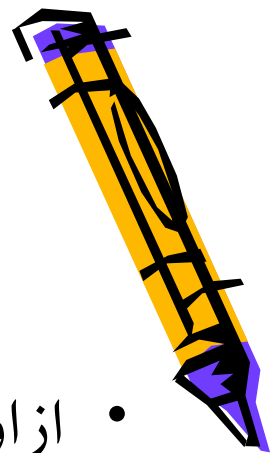

پخش منظم برنامه‌ها در ایالات متحده آمریکا انجام شد. بریتانیای کبیر، آلمان، فرانسه، اتحاد جماهیر شوروی قبل از جنگ جهانی دوم بود. اولین پخش تلویزیونی منظم با سطح مدرن که (۲۴۰ خط یا بیشتر) تعریف می‌شود، در انگلند در سال ۱۹۳۶ انجام شد، بزودی به «سیستم A» با ۴۰۵ خط ارتقا یافت. شبکه‌های پخش بزرگ و عظیم محلی در ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۴۶ شروع به کار کردند و تا اواسط دهه ۱۹۵۰ تلویزیون پخش عمومی و همگانی زندگی آمریکایی شد. وقتی که پخش از طریق هوای آمریکای شمالی در اول هزینه‌های جانبی برای مشتریان (به عنوان مثال هزینه دسترسی و استفاده بیشتر و نگهداری تجهیزات و سخت افزار) نداشتو پخش کنندگان تلویزیونی قبلا هزینه‌های خود را از طریق درآمدهای پخش آگهی تامین می‌کردند ، مشتریان تلویزیون ایالات متحده آمریکا بطور فزاینده‌ای برنامه‌های دلخواه خود را از طریق ثبت نام در سیستم تلویزیون کابلی یا فرستنده‌های ماهواره‌ای مستقیما به خانه خود بدست آوردند. در انگلستان در سمت دیگر ، صاحبان هر تلویزیون باید هزینه مجوز تلویزیون را بطور سالیانه برای حمایت و پشتیبانی از بنگاه سخن‌پراگنی بریتانیا (BBC) باید پرداخت می‌کردند.

کامپیوتر

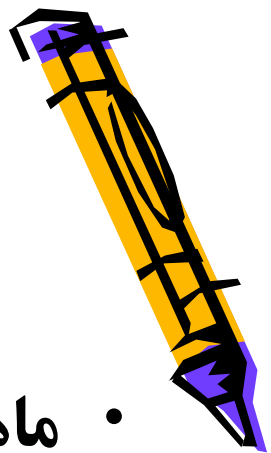
- از اوایل سالهای نیمه دوم سده بیستم پیگیری ساخت ماشین شمارشگر و محاسبات ریاضی در آمریکا و اروپا براساس نظریات لایبنیتس ریاضی دان و فیلسوف آلمانی مورد توجه قرار گرفت. اومی گفت هر نوع پیامی را با هر درجه وسعت لغوی می توان به صورت یک دسته پرسش های آری یانه در آورد.
- نوربرت وینر دانشمند آلمانی با استفاده تئوری ریاضی اطلاع نخستین کتاب را درباره علم سایبرنتیک یعنی علم کنترل و اطلاعات میان انسان و ماشین رانوشت.

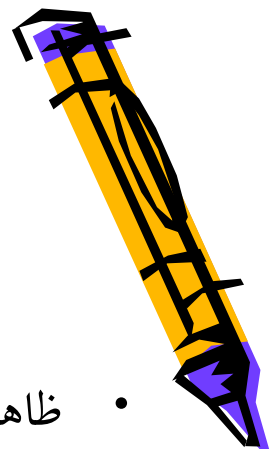

ماهواره

• ماهواره، یا «قمر مصنوعی»، به دستگاه‌های ساخت بشر گفته می‌شود که در مدارهایی در فضا به گرد زمین یا سیارات دیگر می‌چرخند.

• اهمیت ماهواره‌ها برای مخابرات و بررسی منابع زمینی و پژوهش و کاربردهای نظامی و جاسوسی روزافزون است. بخشی از پژوهش‌های علمی و تخصصی که در آزمایشگاه‌های مستقر در فضا انجام می‌شود، هرگز نمی‌توانست روی کره زمین جنبه عملی به خود گیرد.

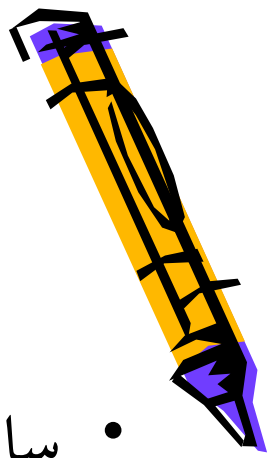

•
 ظاهراً نخستین اشاره به ماهواره در ادبیات، نوشته‌ای از **ادوارد اورت هیل** است. او در سال ۱۸۶۹ در داستانی بنام «ماه آجری» از ماهواره‌ای حامل انسان نام می‌برد که به دور زمین می‌گردد. **ژول ورن** نیز در داستان «میلیون‌های بگم» در سال ۱۸۷۹ از **گلوله توپی** نام می‌برد که بطور ناخواسته در مدار زمین به گردش درآمده است. **کنستانتین سیولخوسکی** نیز در رساله خود بنام «اکتشاف فضای کیهانی با وسائل عکس‌العملی» در میان انبوهی از اندیشه‌های نو در مورد فضاوردی، از ماهواره نیز نام می‌برد. در سال ۱۹۴۵ **آرتور سی. کلارک** نویسنده داستان‌های علمی، برای اولین بار پیشنهاد کرد که ماهواره‌های ارتباطی برای **تامین ارتباط در سراسر زمین در مدار زمین هم‌زمان** کره زمین قرار گیرند.

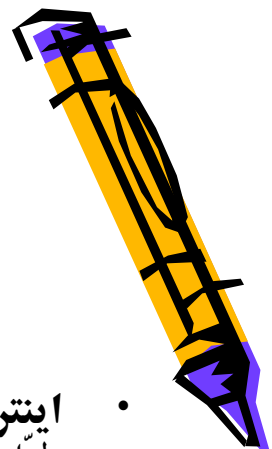
•
 تاریخچه ماهواره‌های مصنوعی: اولین ماهواره مصنوعی اسپوتنیک ۱ (Sputnik ۱) بود که توسط شوروی در ۴ اکتبر ۱۹۵۷ شروع به کار کرد. که این باعث به راه افتادن یک رقابت فضایی بین شوروی و آمریکا شد. آمریکا نیز اولین ماهواره خود را در ۳۱ ژانویه ۱۹۵۸ به فضا پرتاب کرد. بزرگترین ماهواره مصنوعی که هم‌اکنون به دور زمین می‌چرخد ایستگاه بین‌المللی فضایی می‌باشد.

- سال پرتاب نخستین ماهواره اتحاد جماہیر شوروی (روسیہ)
۱۹۵۷ اسپوتنیک ۱ ایالات متحدہ ۱۹۵۷ / اکسپلورر ۱ فرانسه
۱۹۶۵ آسٹریکس ژاپن ۱۹۷۰ / سومی چین ۱۹۷۰ دونک
فانگ ہونگ ۱ پادشاہی متحدہ ۱۹۷۱ پراسپرو ایکس -
۳ ہند ۱۹۸۰ روہینی اسرائیل ۱۹۸۸ / وفک - ۱ اوکراین
۱۹۹۵ سیچ - ۱

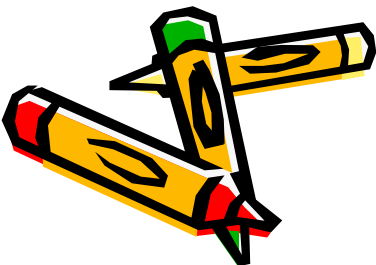
اینترنت

اینترنت (به انگلیسی: *The Internet*) را باید بزرگ‌ترین سامانه‌ای دانست که تاکنون به دست انسان طراحی، مهندسی و اجرا گردیده‌است. این شبکهٔ عظیم جهانی، در اواخر سال ۱۹۶۰ م و با انگیزهٔ همکاری، دسترسی چندسویه به منابع و مهارت‌های محاسباتی، و امکان‌پذیر شدن کار در زمینه‌های بین‌رشته‌ای علوم و مهندسی شروع شد. تنها از اوایل دههٔ ۱۹۹۰ است که اینترنت به صورت یک شبکهٔ همگانی و جهان‌شمول درآمده‌است. وابسته شدن تمامی فعالیت‌های بشر به اینترنت در مقیاسی بسیار عظیم و در زمانی چنین کوتاه، حکایت از آغاز یک دوران تاریخی نوین در عرصه‌های گوناگون علوم، فن‌آوری، و به خصوص در نحوه تفکر انسان دارد.

به بیان دیگر **اینترنت** مجموعه‌ای گسترده از شبکه‌ها و دروازه‌هایی است که از پروتکل TCP/IP بمنظور ارتباط با یکدیگر استفاده می‌نمایند. اینترنت، شامل خطوط ارتباطی با سرعت بالا بین گره‌های اصلی و یا کامپیوترهای میزبانی است که داده‌ها و پیام‌ها را Route می‌نماید.

سازمان‌ها، مراکز علمی و تحقیقاتی و موسسات متعدد، نیازمند دستیابی به شبکه اینترنت برای ایجاد یک وب‌گاه، دستیابی از راه دور وی‌پی‌ان، انجام تحقیقات و یا استفاده از سیستم پست الکترونیکی، می‌باشند. شواهد زیادی در دست است که از آنچه اینترنت برای بشر خواهد ساخت و خواهد کرد، تنها مقدار بسیار اندکی به واقعیت درآمده‌است.

موبایل

- موبایل فناوری جدید ارتباطی و اطلاعاتی و نیز ارتباطات راه دور است. اولین بار مارتین کوپر آن را در شرکت موتوراولا و در سال ۱۹۷۳ اختراع کرد.
- موبایل دارای قابلیت‌های فنی، ارتباطی و اطلاعاتی فوق العاده ای است. موبایل قادر است همه انواع و اشکال پیام‌های ارتباطی را نظیر صوت، تصویر، متن را به اقصی نقاط جهان ارسال کند.

موبایل و انواع فناوری های مربوطه

تکنولوژی GPRS - این کلمه مخفف اصطلاح **General packet radio service** به مفهوم بسته کلی سرویس رادیویی است. تکنولوژی خاصی برای برقراری ارتباطات اینترنتی به طور بی سیم و در سرعت بسیار بالا است. **GPRS** سرعت اطلاعات را تا ۱۰ برابر نسبت به سیستم پیشین افزایش داده است.

فناوری بلوتوث (Bluetooth)

Business Card scanner

فناوری تاج اسکرین Touch Screen

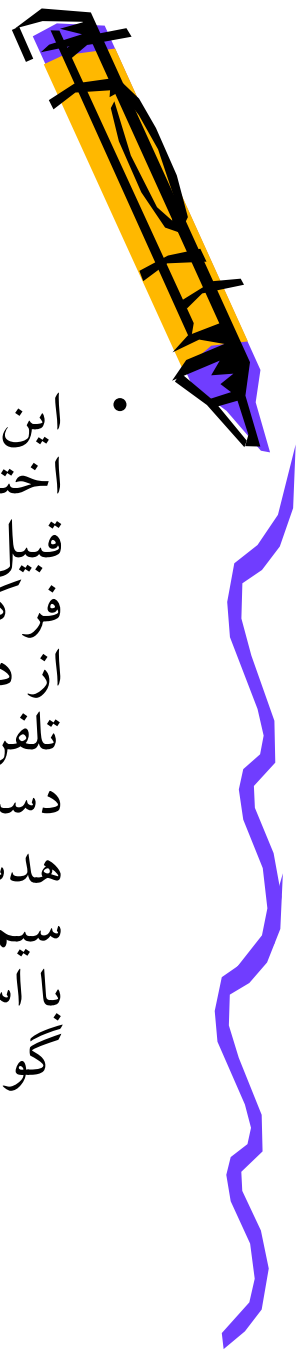
فناوری Wifi یا Wireless

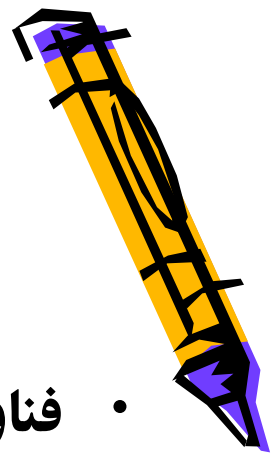
بلوتوث

این واژه نمایانگر سیستمی در گوشی‌های تلفن همراه است که شبکه اختصاصی و بی‌سیم مختص برای ارتباط تلفن‌ها و کامپیوترها و ابزاری از این قبیل است. در مسافت‌های کوتاه و بدون استفاده از سیم و از طریق فرکانس‌های رادیویی با قدرت پایین انتقال اطلاعات صورت می‌گیرد. از دیگر کاربردهای بلوتوث این است که شما می‌توانید از طریق این سیستم تلفن خود را در جیب خود قرار داده و از طریق هدست بلوتوث بدون اینکه دست به گوشی خود بزنید مکالمه خود را انجام دهید. فرق این سیستم و هدست‌های هندزفری (Hands free) این است که در بلوتوث نیاز به سیم نیست.

با استفاده از بلوتوث می‌توان اطلاعات و یا برنامه‌های موجود در حافظه یک گوشی را به گوشی‌های نزدیک و یا کامپیوتر منتقل کرد.

نانو فناوری

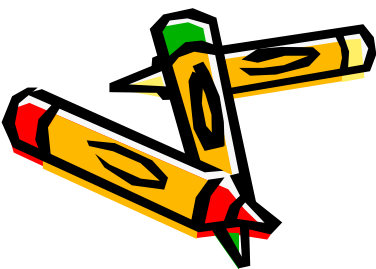
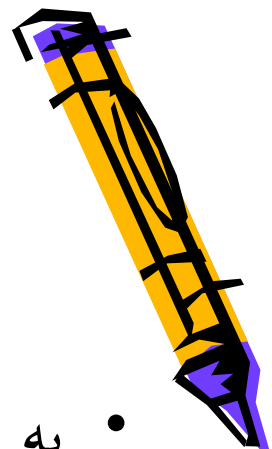

• **فناوری نانو** یا **نانوفناوری** رشته‌ای از دانش کاربردی و فناوری است که جستارهای گسترده‌ای را پوشش می‌دهد. موضوع اصلی آن نیز مهار ماده یا دستگاه‌های در ابعاد کمتر از یک **میکرومتر**، معمولاً حدود ۱ تا ۱۰۰ نانو متر است. در واقع نانو فناوری فهم و به کارگیری خواص جدیدی از مواد و سیستم‌هایی در این ابعاد است که اثرات فیزیکی جدیدی - عمدتاً متأثر از غلبه خواص کوانتومی بر خواص کلاسیک - از خود نشان می‌دهند. نانو فناوری یک دانش به شدت میان رشته‌ای است و به رشته‌هایی چون **فیزیک کاربردی**، **مهندسی مواد**، ابزارهای **نیم رسانا**، **شیمی ابرمولکول** و حتی **مهندسی مکانیک**، **مهندسی برق** و **مهندسی شیمی** نیز مربوط می‌شود. نانو فناوری می‌تواند به عنوان ادامه دانش کنونی به ابعاد نانو یا طرح ریزی دانش کنونی بر پایه‌هایی جدیدتر و امروزی‌تر باشد.

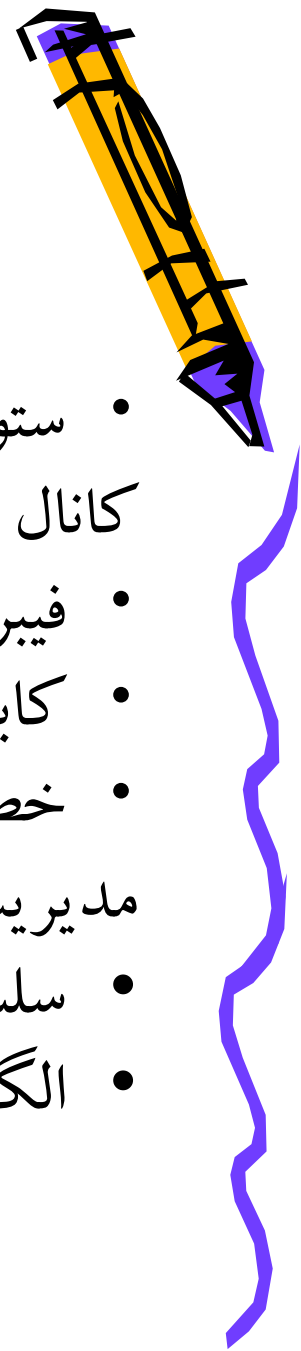
- به طراحی، تعیین ویژگی ها، تولید و کاربرد مواد، ابزار آلات و سیستم ها با کنترل شکل و اندازه در مقیاس نانو می گویند.

- به دستکاری کنترل شده، جاگیری دقیق، اندازه گیری، مدلسازی و تولید مواد در مقیاس نانو می گویند و هدف آن تولید مواد، ابزار و سیستم هایی با ویژگی های بنیادی و عملکردهای جدید می باشد.

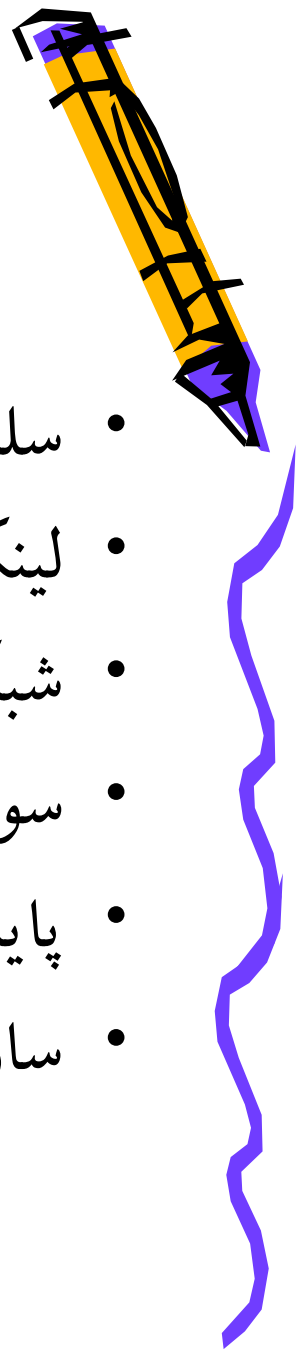
زیرساختهای مخابراتی

- ستون فقرات و شاهراه ارتباطات و فناوری های اطلاعات
- کانال انتقال:
- فیبرنوری
- کابل های هم محور
- خطوط تلفن شهری
- مدیریت شبکه
- سلسله همزمان ساز دیجیتال
- الگوی انتقال ناهمزمان

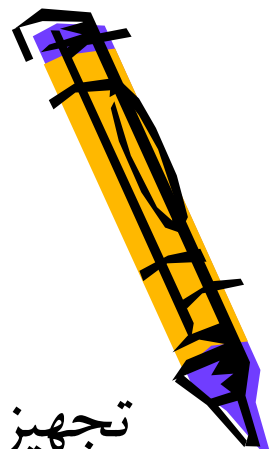
زیرساخت های مخابراتی ۲

- سلسله دیجیتال همزمان ساز
- لینک بی سیم
- شبکه دیجیتال خدمات پیوسته
- سوئیچینگ مجموعه اطلاعات
- پایانه ورودی کوچک اندازه
- سازمان ماهواره دریایی بین المللی

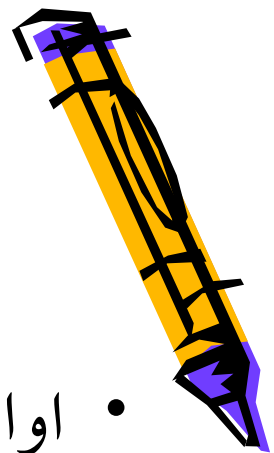
تجهیزات فرستنده - گیرنده

- ارتباطات ماهواره ای مانند VSAT و اینمارست
- فرستنده - گیرنده رادیویی
- فناوری طیف گسترده
- سیستمهای موبایل
- سیستمهای تلفن ماهواره ای
- مودم ها (سریع و کابلی)
- اتصالات و تجهیزات ADSL

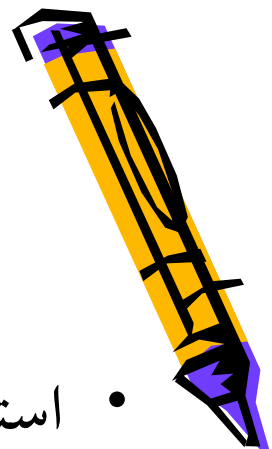
فناوری و جامعه اطلاعاتی

- اوانز، مارتین و تافلر فناوری گرا و کستلز و دانیل بل، میشل پیور و شارل سیبل نظریه پردازانی هستند که بر اهمیت فناوری در تحولات اجتماعی پافشاری می کنند.
- جامعه اطلاعاتی تحت حاکمیت پارادایم فنی - اقتصادی.
- فناوری محور تغییرات اجتماعی. مستقل از قلمروها و تعیین کننده مسیر زندگی اجتماعی
- پیشرفت های ابزاری و تکنیکی پردازش، نگهداری و انتقال اطلاعات

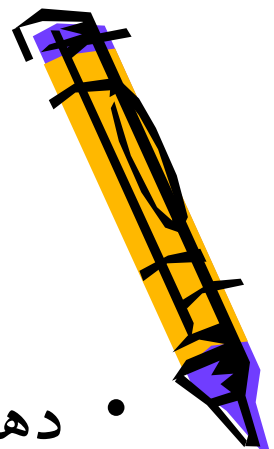

مزایای فناوری های نوین

- استفاده همگانی و مقرون به صرفه از این فناوری ها
- قابلیت های فنی - تکنیکی فناوری های نوین (انقباض زمان و مکان)
- (Integrated Service Digital Network) ISDN
- زیرساخت پشتیبانی کننده شبکه اطلاعاتی مانند بزرگراههای ارتباطی و حمل و نقل در جامعه صنعتی
- خصلت اتوماسیون یا خودکنترلی ابزارهای نوین کاهش نیرو و خطای انسانی را نوید داده و دامنه کنترل و نفوذ را گسترش می دهند.

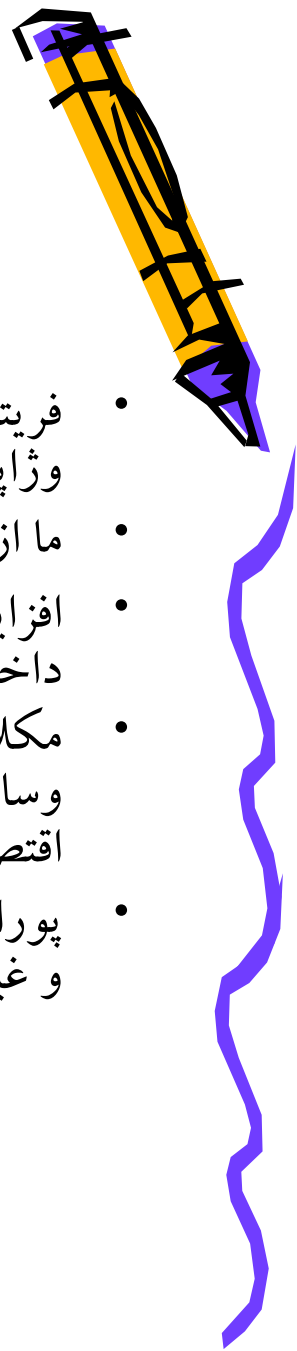
اصطلاحات و مفاهیم رایج در شرح تأثیر فناوری بر جامعه

- دهکده جهانی، جامعه شبکه ای،
- اتصال بی مکان، موج سوم، بزرگراههای اطلاعاتی، نظم جدید، پهنای باند نامحدود، تماس همیشه؛ در همه جا و هر زمان وبدون انقطاع.
- ویرانی آفرینشگر شومپیتر، (نئوشومپیترسم)
- امواج بلند توسعه اقتصادی کندراتیف،
-

اقتصاد و جامعه اطلاعاتی

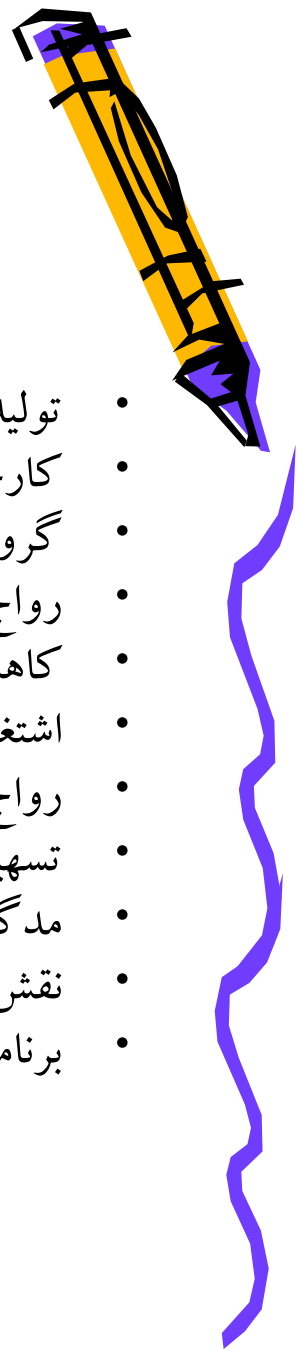

- فریتز مکلاپ، مارک پورات و ... پیتر دراگر بر این عقیده اند که اقتصاد آمریکا و اروپا و ژاپن پس از دهه ۶۰ به بعد به اقتصاد اطلاعاتی تبدیل شده است.
- ما از دهه ۶۰ به بعد شاهد رشد ارزش فعالیتهای اطلاعاتی هستیم
- افزایش سهم فعالیتهای اطلاعاتی در تولید ناخالص ملی (GNP) درآمد ناخالص داخلی GDP درآمد سرانه
- مکلاپ و قلمرو: صنایع اطلاعاتی؛ آموزش و پرورش، امور حقوقی، انتشارات، رسانه ها و ساخت تجهیزات رایانه ای را شناسایی می کند که درآمد حاصله از فعالیتهایشان در اقتصاد بیشترین سهم را در تولید ناخالص ملی داشته است.
- پورات: در جامعه امروز می توان همه فعالیتهای اقتصادی را به ۲ دسته فعالیتهای اطلاعاتی و غیر اطلاعاتی تقسیم کرد که سهم اولی در تولید ناخالص ملی را به افزایش است.

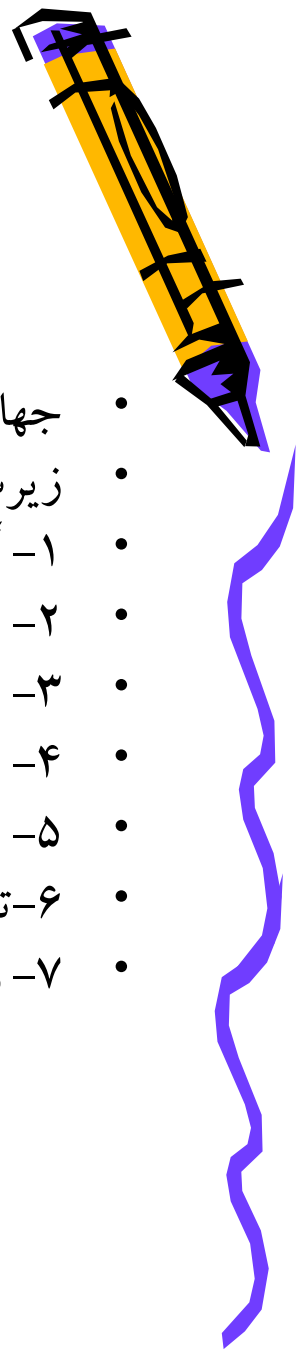

اقتصاد و جامعه اطلاعاتی

- تولید انبوه کالا: استانداردسازی، ضمانت و ارزانی
- کارخانه های بزرگ اندازه
- گروه غالب شغلی کارگران صنعتی
- رواج مصرف انبوه با پشتیبانی تبلیغات بازرگانی
- کاهش هزینه تولید
- اشتغال کامل
- رواج خرید قسطی
- تسهیلات اعتباری
- مدگرایی و نقش تلویزیون
- نقش پررنگ دولت-ملت
- برنامه ریزی و نقش آن در مدیریت مناسبات اجتماعی

تحولات اقتصادی در جامعه اطلاعاتی

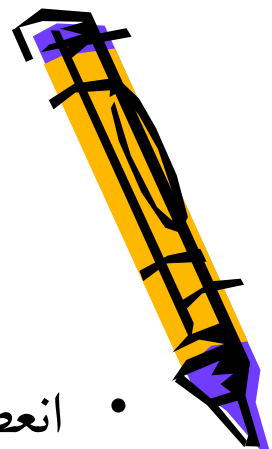

- جهانی سازی (بازار، تولید، امور مالی و ارتباطات) به واسطه فناوری های ارتباطی - اطلاعاتی
- زیرساخت اطلاعاتی:
- ۱- گسترش و توسعه جهانی بانکداری، امور مالی، بیمه، آگهی های بازرگانی
- ۲- رشد سرسام آور فناوری های ارتباطات راه دور
- ۳- رشد جریانهای اطلاعاتی بین المللی
- ۴- هماهنگی استراتژی های تولید و بازاریابی و تقسیم کار جدید در کسب و کار اقتصادی
- ۵- فعالیتهای مالی شامل مبادلات ارزی، سهام، مبادلات بانکی و...
- ۶- تغییرات عظیم در فرایندهای تولید، توزیع
- ۷- رشد رقابت در عرصه های ملی و جهانی

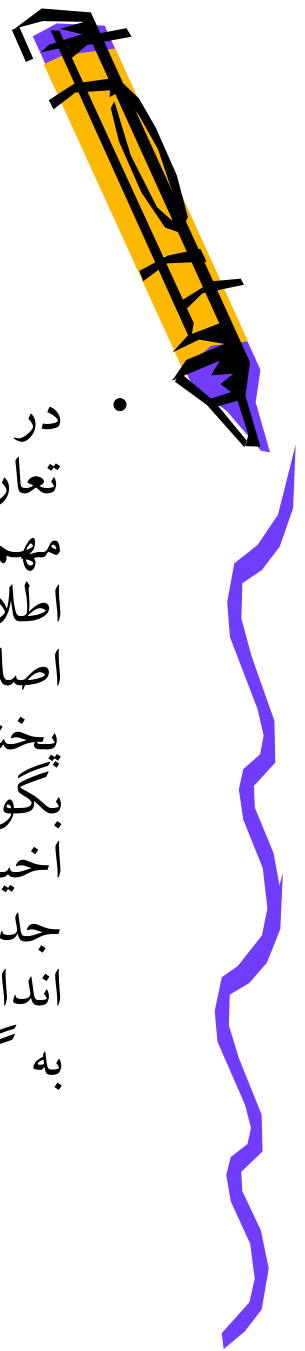
انعطاف پذیری، خصیصه اصلی اقتصاد در عصر اطلاعات

- انعطاف در دنیای کار (قراردادهای کوتاه مدت، موقتی بودن، آموزش مداوم، چندمهارتی شدن،)
- انعطاف پذیری در دستمزدها، انعطاف پذیری در زمان کار، محل کار و ... تولید بدون کارخانه
- انعطاف پذیری در فرآوری و تولید: تولید سفارشی، مشتری مداری و در نظر گرفتن گزینه های متعدد برای مشتری
- انعطاف پذیری در مصرف: خرید کالاهای متفاوت و براساس سلیقه
- انعطاف پذیری در نقش جنسیت در فرایندهای کار و ظهور فمینیسم در عرصه کار

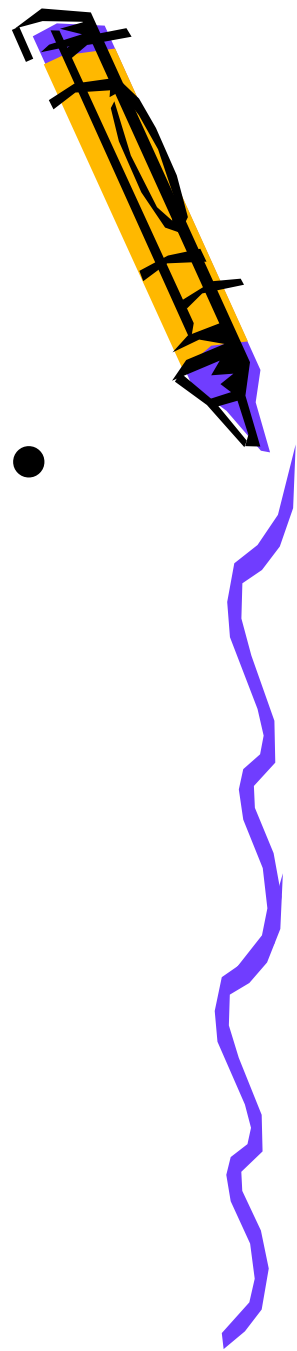

نتیجه گیری بخش دوم

در این بخش با پرداختن به مقوله اطلاعات کوشیدیم با بیان و شرح ویژگی ها، تعاریف و مبانی مفهومی مربوط به اطلاعات دانشجویان گرامی را با یکی از مهم ترین عناصر جامعه اطلاعات و بزرگراه های ارتباطی که گردش و جریان اطلاعات را در جامعه ممکن می کند، آشنا کنیم. بنابراین اطلاعات ماده اصلی و دستمایه نظریه پردازی های اندیشمندان است که سیر تحول فرآوری و پخش آن باعث شده تا کسانی از انقلاب اطلاعاتی و جامعه اطلاعات سخن بگویند. شاید مبانی فناوری و ابداع تکنیک های عملی - پژوهشی سال های اخیر در فرآوری و پخش اطلاعات آنها را مجاب کرده باشد که ما وارد عصر جدیدی شده ایم، چرا که تاکنون سابقه نداشته که ارتباطات و اطلاعات تا این اندازه در گردش باشد و شبکه ای از فناوری های درهم تافته آن را در جامعه به گردش درآورند.

جامعه اطلاعاتی و جهانی سازی

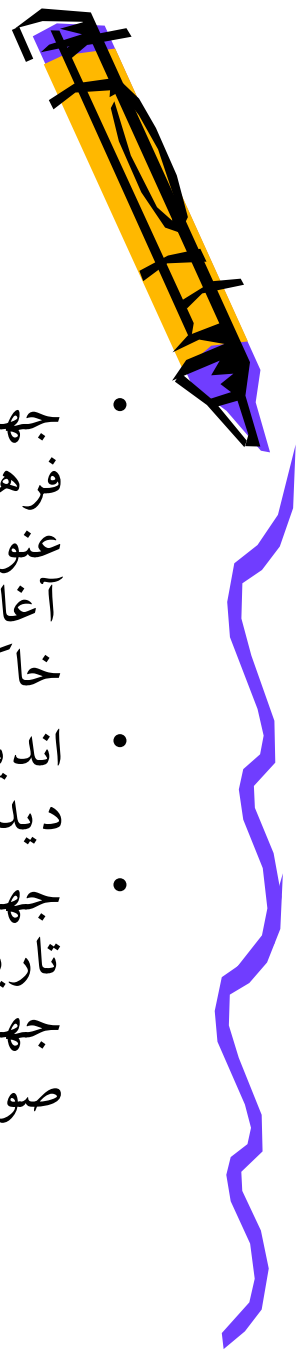

جهانی شدن و جهانی سازی

- جهانی شدن یا یونیورسالیسم را می توان دارای ریشه های فلسفی، تاریخی، فرهنگی، دینی، اقتصادی، سیاسی و... دانست. پیامبران الهی و فیلسوفان به عنوان نخستین هادیان و تبیین کنندگان جهان هستی و چگونگی آفرینش و آغاز و سرانجام جهان هستی به انسان جهانی و سرنوشت محتوم بشر در کره خاکی اشاره کرده اند.

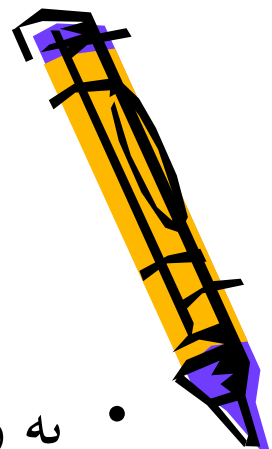
- اندیشمندان و شاعران و محققان و... نظریه پردازان جهان نیز در ارایه دیدگاههای خود انسان را موجودی جهانی فرض کرده اند

- جهانی شدن به همه فرآیندهایی اطلاق می شوند که طی فرآیندهای دیرپای تاریخی به همبستگی، وابستگی و یگانگی افراد و گروههای انسانی در سراسر جهان و تعاملات آنها بایکدیگر بدون هیچ فشار و نیروی فوق العاده ای صورت گرفته است.

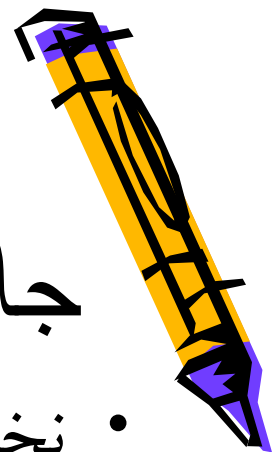

جهانی سازی

- به روندها، طرح ها و فرآیندهای طراحی شده از سوی نیروهای ملی- بین المللی ای اطلاق می شود که در راستای کسب منافع اقتصادی روندهای یگانگی، وابستگی و همبستگی میان ملل جهان را از طریق ابزارها و شیوه هایی که در طول تاریخ بشری بی سابقه بوده اند دنبال می کنند.
- فرآیندهای اجتماعی نفوذ و همبستگی های متقابل کشورها در زمینه سیاست، اقتصاد و فرهنگ روابط و مناسبات متقابل انسانی (مهاجرت، توریسم، مبادلات فرهنگی، موسیقی، فیلم و...)

جامعه اطلاعاتی و فرآیند جهانی سازی

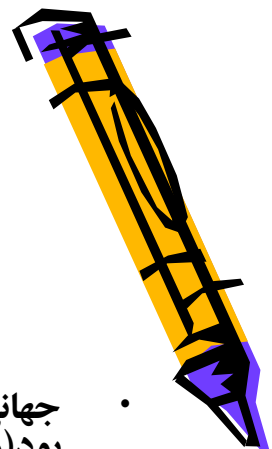
• نخستین کسانی که به مقوله جهانی سازی به مفهوم امروزی آن اشاره کردند، چارلز تیز راسل کارآفرین آمریکایی که بعداً به وزارت رسید و تئودور لویت استاد دانشگاه هاروارد بودند که از فرایندها و روندهایی جهانی یاد کرده و مدعی شدند که در روابط بین المللی تحولات چشمگیری در حال وقوع است. این اصطلاح قبلاً در ۱۹۴۴ و ۱۹۸۱ نیز در خصوص برخی تحولات اقتصادی به کار رفته بود.

پیشینه جهانی سازی

جهانی سازی به معنای امروزی اش را علاوه بر رویدادهایی که قبلاً زمینه های جهانی سازی را فراهم کرده بود (معاهده وستفالیاد ۱۶۴۸، پیمان وین، کنفرانس ورسای، بالتا، شکل گیری نظام سرمایه داری و سرشت جهانگرایانه آن و...) و تشدید آن فرآیندها را می توان به وقایع پس از جنگ جهانی دوم نسبت داد، برخی از این وقایع به شرح زیر خلاصه می شوند:

- تشکیل سازمان ملل متحد
- تشکیل سازمانهای دیگر بین المللی نظیر یونیسف، سازمان خواروبار جهانی و... به ویژه یونسکو
- تشکیل بانک جهانی و صندوق بین المللی پول
- تشکیل سازمان تجارت جهانی
- تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر و آماده شدن زمینه برای دخالت قدرتهای بزرگ در امور دیگر کشورهای جهانی
- اجرای برنامه های توسعه و استفاده از وسایل ارتباط جمعی
- تأسیس دانشگاهها و مراکز علمی در اقصی نقاط جهان و نقش و حضور کشورهای غربی در این فرآیندها
- رشد شرکتهای چند ملیتی و حضورشان در سراسر جهان
- اجرای طرح های مارشال و اصل ۴ ترومن توسط آمریکا
- رقابتهای دوبلوک جهانی برای کسب منافع و تقسیم جهان و...

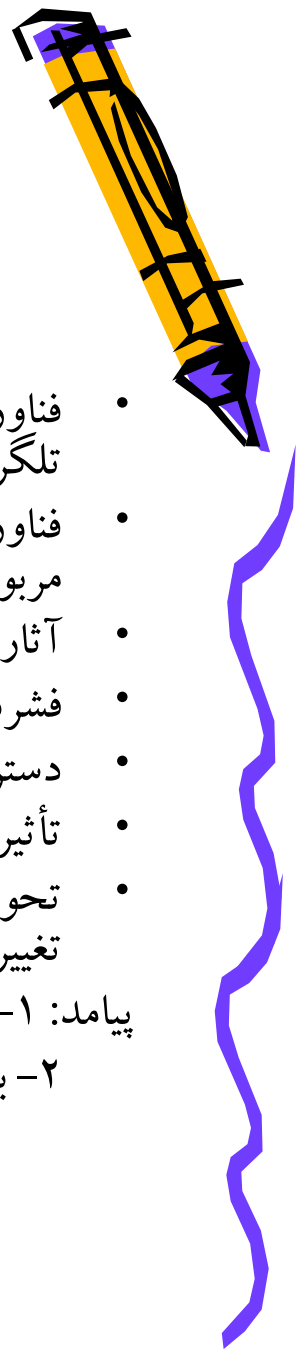
روندهای تعیین کننده

- دو روند تحولی باعث تشدید فرآیندهای جهانی سازی شده است؛
- رشد سرسام آور فناوری های ارتباطی و اطلاعاتی
- فروپاشی اردوگاه شرق و ساختارهای سیاسی کمونیستی
-

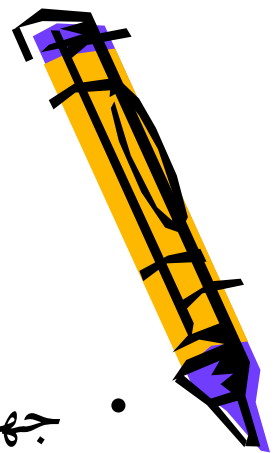
تأثیر فناوری ها

- فناوری های موجود در عرصه ارتباطات را می توان به فناوری های ارتباط مانند ماشین چاپ، تلگراف، رادیو، تلویزیون، ماهواره و اینترنت تقسیم کرد.
 - فناوری های اطلاعات شامل رایانه، میکرو پروسورها، دیسک ها، سخت افزارها و نرم افزارهای مربوط به پردازش و تحلیل داده ها، کاربردهای اطلاعات، داده ها و...
 - آثار فناوری های ارتباطی بر زمان و مکان و جهانی سازی:
 - فشردگی زمان و فضا
 - دسترسی به افکار عمومی در کشورهای دیگر و امکان نفوذ تبلیغی، فکری و...
 - تأثیرات فناوری های اطلاعاتی و جهانی سازی:
 - تحول در شیوه های تولید داده ها و اطلاعات، سرعت در گردآوری، پردازش، ذخیره سازی، تغییر شکل اطلاعات و نشر اطلاعات
- پیامد: ۱- ایجاد شکاف اطلاعاتی و برتری در مناسبات، ارتباطات و مبادلات
- ۲- برتری فکری و مدیریتی و افزایش قدرت تصمیم گیری

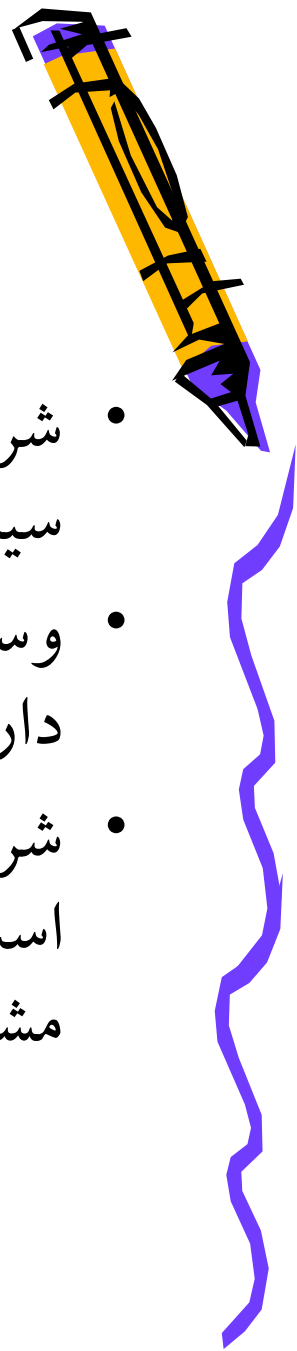
جهانی سازی و ارتباطات

- جهانی سازی یکی از عوامل مهم ظهور نظام اقتصادی ای است که به پست فوردیسم مشهور است.
- جهانی سازی دارای ابعادی به شرح زیر است:
- جهانی سازی بازار
- شرکتها با اندیشه فروش بین المللی به کار می پردازند
- شرکتهای دارای زیرساختهای مادی، فناوریک، انسانی، علمی، مالی، اعتباری، و مدیریتی قادرند در این بازار فعالیت کنند
- شرکتهایی که قادرند در جریانهای ادغام و تقیم و تغییر و ... مقاومت کنند

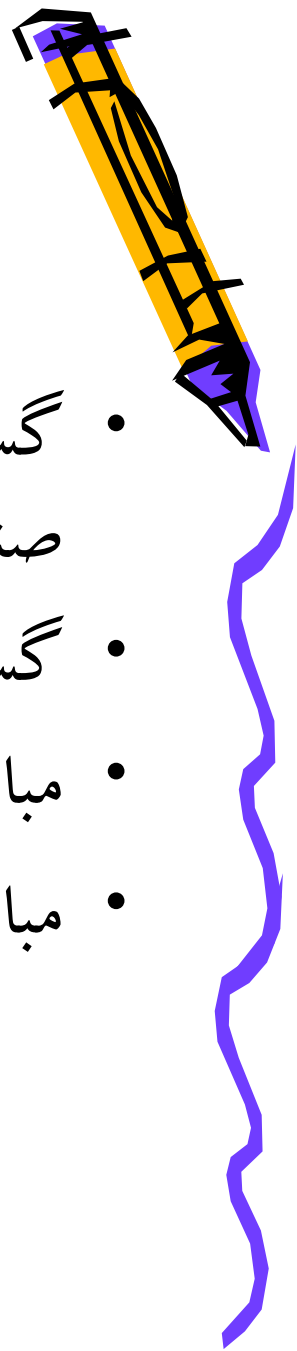
جهانی سازی تولید

- شرکتهای چندملیتی با احداث شعبات در بسیاری از کشورها سیستم تولیدی خود را سازمان می دهند
- وسایل رایانه ای و الکترونیکی در مرکز این نظام تولیدی قرار دارد
- شرط اصلی تولید جهانی، جهانی سازی خدمات اطلاعاتی است: آگهی های بازرگانی، بانکداری جهانی، بیمه و خدمات مشاوره ای، داشتن زیرساختهای ارتباطی - اطلاعاتی

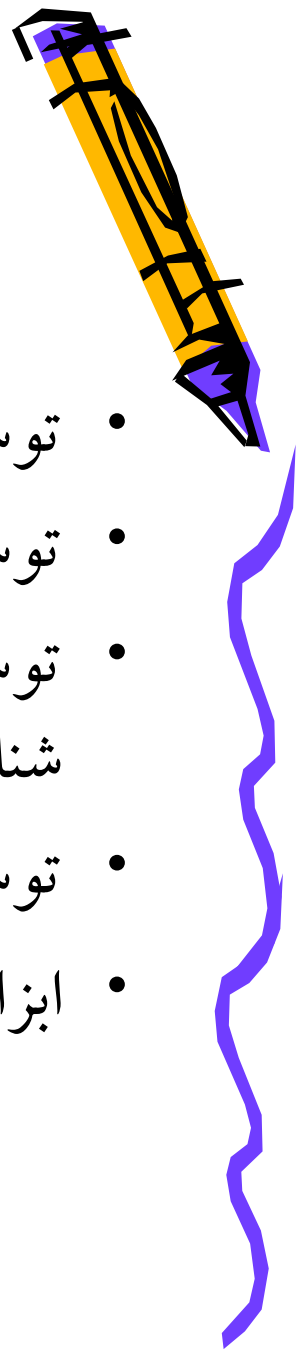

جهانی سازی امور مالی

- گسترش بانکداری جهانی (بانک جهانی، بانک توسعه، صندوق بین المللی پول)
- گسترش بازار سهام
- مبادلات ارزی
- مبادلات روزانه میلیاردها دلار

جهانی سازی ارتباطات

- توسعه شبکه های ماهواره ای (رادیو، تلویزیون، اینترنت و...)
- توسعه شبکه جهانی اینترنت
- توسعه سیستم های ماهواره ای، جاسوسی، هواشناسی، زمین شناسی، اکتشافی و ...
- توسعه تولیدات فرهنگی، فیلم، موسیقی، مجلات، کتابها، مد و...
- ابزارهای فنی: کابل های فیبرنوری، صنایع مخابرات، ماهوارها و..

زیرساخت های اطلاعاتی

- ۱- بانکداری، فایننس و امور مالی، بیمه، آگهی های بازرگانی، اطلاعات درباره مشتریان و مناطق، امور اقتصادی، مزیت های رقابتی حریفان، مخاطره های سرمایه گذاری، فرمول های بهره و سود، الگوهای سرمایه گذاری و سیستم های مالیاتی
- ۲- وجود ISDN شبکه خدمات یکپارچه دیجیتال، شبکه های ماهواره ای، رایانه ای و سامانه های الکترونیکی جهانی

